

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 8

Aug.

1946.

Pris 50 öre

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

Foto:
Sandels

STOCKHOLM MED OMNEJD**PRESSVERKTYG**
L. S. THÖRN

Fixturer. Svarvningar. Pressningar.
Massfabrikationer utföras.
Moderna arbetsmetoder! Precision!
Hudiksvallsgatan 4. Telefon 31 46 34.
STOCKHOLM.

JUTELUMP

Säckar och juteväv köpes. Fördämnings-
mattor, cisterner, sand- och torkgaltar
säljas. Koksgrötor, Järnbalkar och Plåt.

A. JÖNSSON & C:o

Timmermansgat. 47 - Stockholm
Tel. 43 03 59, 43 63 83

Medlemskap i statsunderstödd

SJUKKASSA

är en ekonomisk tillgång, som Ni ej kan
undvara. Skydda Eder själv och Edra
barn genom inträde i ortens
erkända sjukkasse

**ÖSTRA SVERIGES
ERKÄNDA CENTRALSJUKKASSA**

Sveavägen 61 - Stockholm
Tel. 23 09 85

SÖDERMALMS SLAKTERI AB
KÖTT- & CHARKUTERIAFFÄR

Fabrik och kontor: Horns-
gat. 66 B. Tel. Väx. 44 00 15

Försäljningslokaler: Långholmsg. 12-14,
Hornsgatan 66 B. Telefon 44 00 15.

**CARL JOHANNESSON
SPECERI & DIVERSEHANDEL**

Rydbo-Saltsjöbad, Rydbo

REKOMMENDERAS
Tel. Svinningeudd 62 o. 99

BROMMA CENTRUMS

Tobaks-o. Pappershandel

Brommaplan - Tel. 25 64 64

SONESON & RYDELLS
Boktryckeri

Sturegatan 17, Sundbyberg
Tel. 28 04 45, 28 10 00

BETALD ANNONSPLATS

BODEN**Nya Konditoriet**

REKOMMENDERAS
Gott kaffe och bröd. - Tel. 2569

BODEN**Kommanditbolaget BETONG**

SANDER & C:o, Hednoret

Telefon Boden 6516

**BORAS och SÖDRA
ÄLVSBORGS LÄN**

MEKANISKA VERKSTADEN AUTO
Olofsholmsg. 16. Tel. 116 05, 124 02, 151 02

**BIL-RESERVDELAR
REPARATIONER
BÄRGNINGAR****Aktiebolaget****Ludvig Anderson**

KASTHALLS MATTFABRIK

KINNA

Kinna Wäveri**Bröderna Nilsson**

KINNA

RÖR- & -SANITET, Kinna
Tel. 104 05 Klaesson & Son Tel. 104 05

Utför nyanläggningar, omläggningar,
reparationer och undersökningar för
vatten, ventilation och sanitet.

Anbud lämnas kostnadsfritt på begäran.
Säljer all modernaste material inom
branschen.

BORAS EXPORTAFFÄR

Köpare till

Järn- o. Metallsrot samt Textilavfall
Kråkeredsvägen 6 — Telefon 156 20

BORAS

A.B. Corsettindustri

— BORAS —

NAMNANROP:

A. B. C.-KORSETT

**BORAS OCH SÖDRA
ÄLVSBORGS LÄN**

Vid elektriska installationer
ring 122 47, 132 47.

ELEKTROFIRMAN MAGNET

Kontor: LILLA BROGATAN 38
Affär: LILLA BROGATAN 30

BIL-SERVICE AB

BORAS

Allt i bilbranschen.

**A.-B. Pettersson
& Tisell**

Kinnahult

**A/B BORAS
BILREPARATIONER
BORAS**

Tel. 132 75. Tel. 121 10.

Borås**Fabriksnederlag**

DEN SVENSKA HANDLAREKARENS
FÖRNÄMSTA INKÖPSKÄLLA

Kom ihåg Edra vänner vid såväl
högtider som märkesdagar med
BLOMMOR från

ALIDEBERGS Blomsteraffär
(Inneh. Oscar Andersson)
Allégat. 7. Tel. 117 27.

Hjelms Bil AB.

BETALD ANNONSPLATS!

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka!

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

AUG. 1946

Utkommer en
gång i månaden
9:de årgången

Redaktör och ansvarig utgivare:
A. E. GILLBERG

Kocksgatan 15, Stockholm
Tel. 41 39 99 o. 44 40 40 (Växel) Postgiro 95 00 11

Ägare:
DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND

Arbetsanskaffningen eftervårdens viktigaste del

Det finnes en kontrast i de lungsjukas tillvaro som vi inte tillräckligt ofta kunna peka på. Mången lungsjuk som överföres till sanatorium lämnar en låg levnadsstandard och kommer in under mera ordnade och bättre levnadsförhållanden. Den lungsjuke slipper då från alla ekonomiska bekymmer och finner tillvaron dräglig. Detta är vägen uppåt. Men i och med utskrivningen från sanatoriet börjar vägen neråt, och återigen står han inför samma ovissa levnadsförhållande som han lämnade och kanske får det sämre än när sanatorievistelsen började. Härvid visar sig samhällets åtgärder ofta otillräckliga. I ordet eftervård ligger samlat allt det som borde vidtagas för att trygga de vid sanatoriet uppnådda vårdresultaten, så att inte de miljoner sanatorierna kostar landet helt skall gå till spillo. Eftervården betyder inte en femma mer från fattigvården eller ökade pensionsbelopp, det är inte bara fri gas- och fria gasresor utan vad som är betydelsefullare, nämligen den verkliga eftervården. Arbetet utgör grunden för existensen, den betydelsefulla faktor som bestämmer levnadsstandarden och som kan ha ett ödesdigert inflytande på hälsotillståndet. Man kan driva saken till sin spets och påstå att man med en effektiv arbetsvård skulle kunna lösa samtliga de lungsjukas sociala problem.

Det är nog dock så att man gärna vill överdriva betydelsen av vad som göres på det egna arbetsområdet. En fattigvårdsman menar att han uppfyllt allan rättfärdighet, om han lämnat bidrag till försörjning. Pensionsstyrelsen resonerar likadant och så gör även sjuk-kassorna. Det är naturligtvis samma sak när vi påstått lämpliga arbetsåtgärder, insatta på ett tidigt stadium, utgör den viktigaste formen av all eftervård. Man kan och bör givetvis inte gå så långt att man försöker göra vårdfallen självförsörjande, men man kan genom lämpligt arbete och ordnad utbildning till passande yrken ge den lungsjuke möjligheter till bättre bostad, tillräcklig och närande kost och kanske i de flesta fallen förebygga återfall i sjukdomen.

När den sjuke intages på ett sanatorium inriktar han sig i regel på att trivas där och få sin sjukdom botad, men när förbättringen inträtt börjar han tänka på framtiden. På sanatorierna finns det så att säga två kategorier, men naturligtvis även grupper mellan dessa, av vilka den ena vid inträdande förbättring börjar ängslas för hur det skall gå när han återbördas till det normala samhället, under det den andra kategorien lever sig in i sanatorieförhållandena och finner sig utmärkt väl tillrätta där, slöar till och inte tänker på framtiden. Båda dessa kategorier behöva på ett tidigt stadium stöd genom råd och hjälpåtgärder.

Det var med tanke härför som den offentliga arbetsförmedlingen i Stockholm för ett par år sedan tillsatte två assistenter som enbart skulle ha att lämna arbetsvårdande vägledning åt de sjuka. Verksamheten har visat sig fylla ett mycket stort behov. Men vid valet av arbete åt den lungsjuke har det varit svårt att bestämma vilka yrken och sysselsättningar som äro bäst lämpade. Undersökningar har företagits för att utröna detta, men dessa undersökningar ha gett helt olika resultat. Den ena gången har ett yrke förkastats, som vid andra undersökningar befunnits synnerligen lämpligt. Det är så olika för olika individer. Man måste vid valet av yrken åt de lungsjuka taga sikte på, att de erhålla ett lätt arbete som ändå är väl betalt och ger möjligheter till en högre levnadsstandard. Det både märkliga och olämpliga är att de lungsjuka hellre än att underkasta sig en längre yrkesutbildning välja att bli tempoarbetare där relativt höga förtjänster snart kunna ernås. Men detta är väl en konjunktursak.

Förberedelsen för ett yrke bör den lungsjuke börja redan vid sanatoriet med en arbetsterapi som s. a. s. ger honom försmak av det yrke han efter utbildningen ämnar välja. Här bör framhållas att det för yrkesutbildningen spelar en stor roll om de lungsjuka redan under sanatorievistelsen deltaga i korrespondenskurser i lämpliga ämnen. Även om inte alla fullfölja kurserna ha dessa ändå sin stora betydelse, inte bara ur

Göteborgs stad och de partiellt arbetsföra

I förra numret av denna tidning lämnades en redogörelse för det förslag till inplacering av partiellt arbetsföra i kommunal tjänst, som den av Göteborgs stadsfullmäktige tillsatta beredningen för förbättrade vård- och utkomstmöjligheter åt partiellt arbetsföra framlagt. Samma beredning har nu avlämnat ytterligare ett betänkande med förslag till anordnande av särskilda inrättningar för terapeutisk verksamhet och arbete åt personer, som endast med svårighet kunna beredas sysselsättning i öppna marknaden, samt till åtgärder för yrkesutbildning och omskolning av personer med begränsad arbetsförmåga.

Beredningen, som bestått av personer tillhörande samtliga i stadsfullmäktige representerande partier och som är enhällig i fråga om de föreslagna åtgärderna, uttalar inledningsvis att varje medborgare har rätt till en trygg och oberoende ställning. I våra dagar kan dock trygghet mot nöd och umbäranden icke nås utan samverkan, byggd på inbördes solidaritet.

Medvetandet härom sätter i allt högre grad sin prägel på socialvårdens utformning. Vad som framför allt är av nöden är en hjälpverksamhet, som i högre grad än vad nu är fallet inriktar sig på individens personliga och speciella behov. Långvarigt beroende av samhället och medmänniskor får en demoraliserande inverkan på personer, som på grund av sjuklighet eller defekter äro ur stånd att klara sig själva.

Målet bör därför vara att så snabbt som möjligt söka bereda de partiellt arbetsföra normal sysselsättning i produktionen eller om detta icke låter sig göra, placera dem i verksamhet varigenom de väsentligt kunna bidra till sitt eget och anhörigas uppehälle.

Från sådana utgångspunkter har beredningen nu framlagt förslag till yrkesutbildning och omskolning av partiellt arbetsföra. Ledningen för denna verksamhet föreslås förlagd under arbetslöshetsnämnden, som sedan flera år driver en verstadsskola med utbildning i metall- och träarbeten. För att i möjligaste mån kunna tillmötesgå speciella önskemål i fråga om yrkesval

har beredningen föreslagit att utbildning även skall kunna beredas partiellt arbetsföra hos privata företagare eller t. ex. i handels- eller tekniska läroanstalter av skilda slag. Den personliga fallenheten skulle sålunda vid valet av levnadsbana få en avgörande betydelse. Kostnaderna för elevernas uppehälle under utbildningstiden skulle, i den mån bidrag av statsmedel icke stodo till förfogande, utgå av medel som stadsfullmäktige ställt till arbetslöshetsnämndens förfogande.

Beredningens förslag innebär vidare inrättandet av ett arbetsinstitut, som antingen skulle handhavas av en för ändamålet särskilt bildad ekonomisk förening, i vilken kommunen skulle beredas stort inflytande, eller underställas arbetslöshetsnämnden.

Institutet skulle inom sig rymma en rad olika verksamheter. Yrkesutbildning i vanlig mening skulle här icke bedrivas men väl arbetsträning för personer, som på grund av långvarig sjukdom eller isolering icke omedelbart kunde åtaga sig arbete i öppna marknaden. På denna verksamhet, vilken i icke ringa grad har medicinska aspekter, skulle den socialläkare som snart kommer att anställas, få ett betydande inflytande.

Det är även tänkt att institutet skulle inrätta det antal hemarbetscentraler som kunna befinnas lämpliga, samt en skrivbyrå för partiellt arbetsföra kontorister.

Utrymmet medger icke ett utförligare relaterande av betänkandets innehåll. Detta har emellertid i viss mån måst begränsas med hänsyn till de statliga åtgärder på området, som äro att förvänta. Om stadsfullmäktige kommer att antaga de förslag som beredningen framlagt, kan härmed grunden vara lagd till en socialmedicinsk verksamhet, som både för individ och samhälle kan bli av stor betydelse.

Mycket kommer dock härvidlag att bero på den ledning åt vilken verksamheten skall anförtros.

Einar Lind.

yrkesutbildningssynpunkt utan även i psykologiskt hänseende enär de hos vederbörande patient väcka förhoppningar om att kunna gå ut från sanatoriet som en samhällsnyttig medborgare. Pensionsstyrelsen bidrager givetvis till yrkesutbildningen men i Stockholm är det synnerligen dåligt ordnat med fonder för sådan utbildning. En person som behövde yrkesutbildning måste nyligen avvisas på grund av att icke medel fanns tillgängliga men då det visade sig att han var hemmahörande i Vilhelmina kunde saken klaras, då detta läns landsting anslagit medel för dylika ändamål.

Ibland är det ytterst svårt att ordna arbete för konvalescenter enär dessa icke kunna arbeta full tid och företagare inte gärna sysselsätta halvtidsarbetare, enär

det blir besvärligt med löneuträkningar o. dyl. Men när vi nu ha högkonjunktur är det likväl ganska lätt att placera konvalescenter inom industrien. De större industriföretagen intaga dock i regel samma ståndpunkt nu som vanligt och vilja alls ej anställa folk som halvtidsarbetare.

Hur härmed än förhåller sig är det ett ofrånkomligt faktum att det för närvarande finns goda utsikter att skaffa arbete åt många konvalescenter och att dessa möjligheter även utnyttjas. Åtminstone för huvudstadens vidkommande. Detta exempel bör mana till efterföljd över hela landet, ty arbetsanskaffningen måste dock anses vara eftervårdens viktigaste del. Löses denna ordnar sig i regel det övriga av bara farten.

O. B.

De Lungsjukas Riksförbunds årsmöte

beslöt kamp mot privatgeschäften

Briljanta föredrag och givande diskussion i ombudsfylld sal

Det var ett rörligt liv i och utanför HSB-salen på Fleminggatan i Stockholm halvtimmen före 11 torsdagen den 4 juli. Olika dialekter och tungomål surrade i luften; utländska gäster, pressfotografer, ombud och vanligt folk hälsades och hälsade, hittade gamla bekanta och skaffade sig nya — kort sagt: det var de sedvanliga preludierna inför en årskongress. Vädret var naturligtvis strålandet vackert — det synes vara kutym då De Lungsjukas Riksförbund samlas till årsmöte — men lyckligtvis inte så tropiskt hett som vid förbundsmötet 1945, då värmeslaget lurade i dagarna tre.

Minuterna gick och mycket snart blev det dags för de bortåt 100 ombuden att bänka sig på anvisade platser i den stora sal, som nu tre dagar framåt skulle bli tummelplats för tusende och åter tusende ord, tillhörande djupsinniga utläggningar eller kortare intensiva anföranden, väl-svarvade inledningsfraser eller snabba, stundom rent av beska repliker.

Lokalen såg onekligen trevlig ut när man trädde därin. Podiets fond pryddes av draperade flaggor, danska, finska, norska och svenska. På väggarna efter långsidorna hade placerats statistiska planscher av artisten Harald Karlsson — välkänd

Kongressdeltagarna klara att sätta igång.

Nordens tuberkulosledare i samlad trupp.

som tecknaren K-son för Status läsare — utvisande de senare årens utveckling av förbundets verksamhet och Status' upplaga och på bordet visade de enkla landskapsskyltarna var ombuden borde ta plats.

De utländska och svenska gästerna voro placerade vid det vänstra långbordet, där såg man danske förbundsordföranden, dir. Jens Christiansen, och redaktören för "B M", Emil Ashöj, vidare Ragnar Ström, förmand för det norska förbundet samt finske ordföranden Aake Ranta med maka, riksdagsman Gunnar Adolfsson, ombudsman John Nilsson, m. fl.

Punktligt som den något försenade väggklockan äskade förbundsordförande Frithiof tystnad och förklarade 1946 års förbundsmöte öppnat samt hälsade gäster och ombud välkomna. Sedan fullmaktsgrensning och upprop klarats av samt dag- och arbetsordning fastställt företogs val av mötesfunktionärer. Härvid valdes, hrr Gerhard Carlsson, Piteå och Harald Roos, Norrköping till alternerande ordförande samt hrr Fr. G. Nilsson och Axel Andersson till dito sekreterare. Efter att nödvändiga möteskommittéer valts överlämnades ordet till gästerna.

De lungsjukas problem lika i hela norden.

Dir. Jens Christiansen tog först talarstolen i besittning och höll ett kort och gemytligt tal, ungefär som följer.

— Nordiska bröder och goda vänner!

Det är mig en stor glädje att återigen få sammanträffa med Eder. Med stor tillfredsställelse erinrar jag mig de två gånger jag tidigare haft tillfälle att övervara Edra årsmöten, nämligen 1943 och 1945. Den stora vänlighet som då visades oss kan aldrig förglömmas.

Bägge gångerna reste vi hem med känslan av att Ni på Edra förbundsmöten fattat för de lungsjuka kloka och betydelsefulla beslut. Jag tackar för Eder inbjudan att delta i detta förbundsmöte och jag medför de hjärtligaste hälsningar från det förbund i Danmark, som jag har äran representera, nämligen Boserup Minde, Landsføringen for tuberkulose, samt från alla Edra vänner i mitt hemland.

Det var en stor glädje för oss i Danmark att vi, för första gången, i år hade nöjet att se representanter från det svenska riksförbundet såsom våra gäster i Köpenhamn och att i någon mån få återgälda — fast under mindre förhållanden — den gästfrihet som tidigare kommit oss till del. Jag tackar förbundsstyrelsen och uttalar en varm önskan att detta förbundsmöte, liksom flera tidigare, må bidra till att man här i Sverige når de mål som förbundet uppställt för sig och att resultatet av förhandlingarna må bli till gagn även för övriga nordiska länder.

Så var det norske ordföranden Ragnar Ströms tur. — Kamrater och vänner!

Ett hjärtligt tack för Eder vänliga inbjudan, varigenom det beretts mig tillfälle att närvara vid detta förbundsmöte. Från tidigare samvaro med Eder ha vi norrmän hämtat stora lärdomar. Vi stå nu inför förverkligandet av ett länge närt önskemål, genom att i Norge inom kort öppnas den första yrkesskolan för lungsjuka och konvalescenter. Vi ha i många år arbetat på att få till stånd en dylik skola och det är säkerligen till stor del tack vare de lärdomar vi hämtat från Eder, som det slutligen blivit oss möjligt att förverkliga planen. Jag vill uttala ett varmt tack för detta och en önskan om att kloka och för alla lungsjuka i de nordiska länderna resultatgivande beslut även vid detta

Dessa tre gracer utgjorde 3/4 av de kvinnliga ombuden.

års förbundsmöte skola fattas. Vilket jag f. ö. känner mig fullt övertygad om.

Finska tuberkulosorganisationen utvecklas snabbt.

Den finske förbundsordföranden, red Aake Ranta, hälsade därefter förbundsmötet med följande tal.

— Herr mötesordförande, ärade styrelsemedlemmar och mötesfullmäktigade, ärade representanter för broderorganisationerna i Danmark och Norge!

Jag är mitt öde tacksam för att jag, som representant för de tuberkulösa i Finland, blivit i tillfälle att här får en inblick i vårt grannlands verksamhet på tuberkulosvårdens område och vara med om att skapa grundvalen för ett nordiskt samarbete, vars nödvändighet jag alltmera blev övertygad om vid "Boserup Mindes" årsmöte i Köpenhamn för knappa två veckor sedan.

Vi tuberkulösa i Finland befinner oss ännu i början av vår verksamhet och vi har mycket att lära av er andra, men vår organisation håller snabbt på att utvecklas till en stor sådan, som redan åtnjuter ett visst anseende även i lagstiftande kretsar. Man erhåller kanske en viss uppfattning om den snabba utvecklingen inom vårt förbund, då jag omnämner att dess medlemsantal inom loppet av knappt ett år nästan tredubblats och i detta nu utgör omkring 9 000 och att våra medel under samma tid ökats från några tiotal tusen till en och annan million finska mark.

Såsom känt har den medicinska sidan av tuberkulosvården i vårt land utvecklats på ett föredömligt sätt och nått en respektabel nivå. Tidsenliga tuberkulosjukhus finns här och var i landet och i nästan varje kommun finns en tuberkulosdispensär, som effektivt bekämpar tuberkulosens utbredning och svarar för att

Tre trygga dalemän funderar.

var och en som insjuknat, fortast möjligt erhåller den vård som är av nöden.

Men i skarp kontrast till detta står den sociala vården av de tuberkulösa i vårt land och framför allt konvalescentvården, som på ett sorgligt sätt försumrats. Här fordras genomgripande och radikala åtgärder för att en förbättring skall kunna komma till stånd.

Konvalescentvården har alltid varit ett av de mest kvistiga problemen inom tuberkulosvården, såväl hos oss som annorstädes. Vem tar hand om den medellöse konvalescenten, som efter sanatorievistelsen ännu för en tid är oförmögen till förvärvsarbete? Och på vilket sätt tar man hand om honom? Huru återinför man i arbete en sådan konvalescent eller fullständigt tillfrisknad, vars förra yrke ej mera lämpar sig för honom? Se där två av dagens mest brännande frågor, aktuella för varje lands tuberkulosvårdsorganisationer.

Tuberkulosförbundet i Finland har gett sig i kamp med uppgiften att försöka lösa dessa frågor och hoppas härvid att de tuberkulösa i Norden skola vandra hand i hand. Förbundet har vidare planerat att i närheten av sanatorierna grunda konvalescenthem, där de utskrivna patienterna skulle kunna återhämta sig efter sin sjukdom och måhända definitivt övervinna densamma genom att utföra sånt arbete som lämpar sig för deras krafter och samtidigt kanske lära sig ett nytt yrke, ifall de vore i behov av ett sådant. Dessa saker befinner sig tillsvidare ännu på planeringsstadiet och vi har ej en aning om varifrån vi skola erhålla medel för att kunna genomföra dem, men vi har satt saken i gång och hoppas på statsmaktens välsignelse.

Vi har också föresatt oss att få till stånd vissa förändringar i vårt lands tuberkuloslagstiftning, nämligen därhän att staten skulle understöda och hjälpa medellöse konvalescenter över den krisperiod som följer på sanatorievistelsen och består i att de oftast alltför tidigt

Danmarks och Norges förbundsordförande.

RANTA
FINLAND

STRÖM
NORGE

LIND
ORUP

åter måste börja arbeta och därigenom spolia möjligheterna att helt tillfriskna. Vi ha sett otaliga bevis för detta förhållande. Tuberkuloslagen i vårt land håller för närvarande på att reformeras och vårt förbund hoppas härvidlag, att dess ord kommer att väga tungt i vågskålen.

Många andra frågor av detta slag finns upptagna på vårt program, men det skulle föra för långt att nu närmare gå in på dem alla, varför jag lämnar dem till något annat, lämpligare tillfälle.

Vi tuberkulösa har stora planer, som alla borde förverkligas, ju förr desto bättre. En för alla och alla för en, må vara det valspråk som förpliktar oss att göra vårt yttersta för att de tuberkulösa skola gå mot en ljusare framtid.

Redan vid vår danska broderorganisations årsmöte uttalade jag den förhoppningen, att alla nordens tuberkulösa allt mera effektivt skulle dra sitt strå till den gemensamma stacken, genom att låta andra tillgodogöra sig de resultat, den sakkännedom och de erfarenheter som de i sitt arbete vunnit. Jag föreslog då att det skulle bildas något slags samarbetsorgan, vilket är nödvändigt för att vi tillräckligt effektivt skall kunna stödja varandra. Organiserandet av ett sådant nordiskt samarbete göres inte i en handvändning, utan härvid fordras ett noggrant övervägande och noggranna förberedelser. Men för att komma från ord till handling har vårt förbund beslutat att inbjuda representanter från de nordiska broderorganisationerna till en samarbetskonferens, som vi planerat att anordna i samband med vårt förbundsråds möte i april nästa år. Välkomna då till Helsingfors för att fatta beslut om hur detta samarbete bäst skall kunna organiseras.

Till sist vill jag ännu en gång tacka vår värdorganisation för att jag åter får njuta av grannens gästfrihet och vara tillsammans med er, kamrater av samma ödesgemenskap. Må vi ställa som motto för oss Romain Rolland's ord: "Det som är gjort, är gjort, det hjälper ej att blicka bakåt. Men framtiden är vår."

Erkännanden från riksdagshåll.

Därefter tog riksdagsman Gunnar Adolfsson till orda.
— Herr ordförande, ärade mötesdeltagare!

När jag nu framför ett tack för att jag som representant för riksdagens arbetarpartier beretts tillfälle att närvara här vid Edert förbunds årsmöte, vill jag samtidigt ge några glimtar angående ert förbunds verksamhet. Jag har sedan många år tillbaka följt edert förbunds verksamhet och utveckling. De Lungsjukas Riksförbund är ju ganska ungt, och det har fått föra en hård kamp för att bli erkänt av den stora allmänheten. Genom målmedvetet och framsynt arbete har emellertid förbundet lyckats kämpa sig fram och nått erkännande. Jag minns hur många sade när förbundet tog sina första stapplande steg: Vad skall en sådan sammanslutning av sjuka ha för uppgift att fylla. Ja, man placerade den som organisation på samma plan som de obetydliga s. k. årsföreningarna, 1848 års män o. dyl. Man förstod inte vilken stor uppgift förbundet hade att utföra.

Förbundet har nu ernått fullt erkännande och räknas av så stor betydelse att de statliga myndigheterna infordra yttrande av förbundet när det gäller frågor, som falla inom de lungsjukas vidsträckta område.

Vi, som arbeta i den politiska arbetarrörelsen, ha glatt oss över att förbundet icke inskränkt sig till att bara tillvarataga medlemmarnas alldeles omedelbara intressen. Förbundet har ej enbart verkat som organisatoriskt organ för de lungsjuka utan även bedrivit en omfattande upplysningsverksamhet i bl. a. socialmedicinska frågor. Det är något, som jag önskar förbundet en god fortsättning med. De problem som förbundet brottas med äro stora och utgöras av de sociala problemen — eftervården, de lungsjukas ställning i samhället och de partiellt arbetsföras placering på arbetsmarknaden.

Då ingen annan representant från riksdagens arbetarpartier finnes här, får jag å de båda arbetarpartiernas vägnar säga, att vi med glädje hälsa förbundets insatser och lovar att av all vår kraft stödja dessa.

Ett förbund är alltid vad medlemmarna göra det till. Den standard ert förbund uppnått är så pass grundmurad att man ej kan misstaga sig, då man säger, att förbundet vet vad det vill och att det målmedvetet söker förverkliga det program, som det uppställt för sin verksamhet.

Jag får till sist tacka för inbjudan att närvara här och överbringa min allra varmaste välgångsönskan.

Sista välkomsttalande gäst var ombudsman John Nilsson, De Vanföras Riksorganisation, vilken yttrade:

— Ärade mötesdeltagare!

Det är första gången vår organisation är i tillfälle att närvara vid ert förbundsmöte och jag tackar å egna och organisationens vägnar för inbjudningen. Under de senaste åren har samarbetet mellan de vanföras och de lungsjukas organisationer blivit synnerligen intimt, särskilt då det gällt anskaffandet av arbete åt de partiellt arbetsföra. I den av organisationerna tillsatta samarbetskommittén har man därför kunnat uppnå vissa, för båda organisationerna lyckliga resultat. Det var därför för oss en stor glädje att få inbjudan till ert förbundsmöte. Därigenom få vi en bättre inblick i vår broderorganisationens interna arbete. Mitt hjärtligaste tack och varmaste välgångsönskan till förbundsmötet, som jag hoppas — nej, som jag vet — kommer att ge goda resultat. Jag kommer just nu från Köpenhamn och Danmark är ju ett föregångsland vad det gäller samarbetet mellan olika invalidgrupper och grupper av partiellt arbetsföra och jag hoppas att ett liknande samarbete skall komma till stånd även här i landet.

Samtliga hälsningsanföranden avtackades av förbundsmötet med rungande applåder.

Tjänstgörande mötesordföranden, Gerhard Carlsson, Piteå, uttalade därefter sitt och förbundsmötets tack till såväl de utländska som svenska gästerna för deras varmhjärtade ord, samt tackade vidare förbundsmötet för förtroendet att välja honom och Roos, Norrköping, att leda förhandlingarna.

Varpå förbundsmötet övergick till dagordningens nästa punkt, vilken var behandlingen av verksamhetsberättelsen.

Red. ASHÖJ
DANMARK

SVEN
LINDBERG
V. U.

Karlquist
STHLM

Förbundsordföranden efterlyste debatt — och fick den.

Vid behandlingen av verksamhetsberättelsen begärdes först ordet av förbundsordförande Frithiof, vilken hemställde till förbundsmötet att denna gång behandla berättelsen något mera allvarligt än fallet var föregående år, då densamma avfärdades på några minuter. Förbundsledningen behöver — framhöll hr Frithiof — några fingervisningar av förbundsmötet i form av kritik av det gångna årets arbete.

Zetterlund, Göteborg och förbundsstyrelsen, framhöll önskvärdheten av en allmän dechargede-batt och att förbundsledningen behövde förbundsmötets omdöme över det gångna årets verksamhet.

Förbundsmötet beslutade därefter att verksamhets- och revisionsberättelserna skulle behandlas i en allmän dechargede-batt och att debatten skulle läggas upp efter principiella linjer.

Då debatten därefter satte igång blev förbundsordföranden nästan över hövan bönhörd, ty det visade sig att den debatt han frambesvurit tog hela första dagen i anspråk — i det allra närmaste.

Bland de ämnen som voro föremål för många och långa tal märktes centraliserandet av insamlingsverksamheten, förbundstidskriften Status' innehåll — en röst höjdes för att Status skulle göras enbart till en facktidning och icke vara "ett novellmagasin" —, ombudsmannafrågan och frågan om centralorganisationernas berättigande.

Att helt referera debatten skulle visserligen vara synnerligen intressant för dem det särskilt gäller, men dels få ju förbundets föreningar ett koncentrat härav genom mötesprotokollet, dels skulle det åtgå nära nog en hel Status-årgångs utrymme därför och dels betvivla vi storligen att det i nämnvärd grad kunde intressera allmänheten och därför avstå vi visligen därifrån.

Vi skola endast nämna att det ombud som i debattens början hårdast svängde kritikens färla, som näst sista talare slutade med att föreslå att verksamhetsbe-

rättelsen skulle godkännas med acklamation och att årsmötet skulle uttala sitt tack till förbundsstyrelsen för väl förrättat värv. Då hade förstas nämnda ombud under mellantiden blivit ganska hårt åtgången av sina kollegor för sin, enligt de flestas mening både inkonsekventa och över målet skjutande kritik.

Slutet på visan blev i alla fall att årsmötet enhälligt beslutade att med godkännande lägga verksamhetsberättelsen till handlingarna. Vidare beslutade förbundsmötet, efter revisionsberättelsens föredragande och i enlighet med revisorernas förslag, att bevilja förbundsstyrelsen full och tacksam ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning.

Förbundsmötet beslutade vidare att godkänna förbundsstyrelsens förslag till fördelning av årets överskottsmedel, vilket bl. a. innebar att 12 000 kronor avsattes till studie- och kursverksamhet och 7 500 kronor till organisationsarbetet.

Och sedan dessa beslut fattats var det också slut på första dagens förhandlingar.

Nya folkpensionslagen icke en slutgiltig lösning — men ett stort steg i rätt riktning, sade Bernh. Eriksson.

Andra dagens förhandlingar började med ett föredrag om kommande sociala reformer av f. d. landshövding Bernhard Eriksson, men innan ordet överlämnades åt denne upplästes ett hälsningstelegram till förbundsmötet från författaren Fritz Stenlund, hälsat med applåder.

Landshövding Erikssons föredrag var, som väntat från det hållet, både humoristiskt, mycket sakligt och för de lungsjuka ytterst givande. Man fick utan vidare

(Forts. å sid. 27.)

AHLBLOM
F. S.

O. BERGSTRÖM
V. U.

Solparadiset Madeira kan vara både kallt och dimmigt

Matbekymmer för svenska magar!

Det är strålande perspektiv, utsikten mot havet ger.

Funchal, Madeira, i juni 1946.

Madeira föreföll mig som ett litet paradiset. Det var en drömd ö, en fantasivärld med ständig sol och varma vindar, med underbar natur och glada och lyckliga människor. Det var en sådan där värld, som vi alla bygger upp åt oss och flyr till, när vardagen blir för trist och vantrivseln griper oss. Vi placerar våra paradis på de mest skilda håll, vi befolkar dem på skilda sätt, men gemensamt är att vi längtar till dem och tror på dem.

En vacker dag sa jag till mig själv: "Du ska fara till Madeira!" Åtta månader senare var saken klar. Så här efteråt låter det kanske enkelt, men det låg ett intensivt förberedelsearbete med många motgångar och besvikelser bakom.

Att packa är alltid besvärligt. Även om resan blott gäller en faster i Tomelilla. Att packa för en resa till främmande land är en hel vetenskap. Bagaget måste begränsas till ett minimum och det tillgås som bekant på så sätt, att man först staplar upp allt det nödvändigaste i en hög, sedan sovrar ut hälften och fortsätter med det, tills allt ryms i en enda kappsäck. Denna procedur fordrar stor karaktär. Hur beundransvärda är inte dessa människor som flackar land och rike kring med bara pyjamas, kam och tandborste, för att inte tala om sådana som krossar Atlanten med bagaget i strupen! Själv skulle jag behöva en hel godsfinka endast för det allra nödvändigaste.

Vad kunde jag egentligen ha bruk för? Jag drog mig till minnes allt jag visste om Madeira. Detta var lätt gjort, eftersom jag inte visste någonting. Ett obehagligt faktum, som jag dock blundade för. Återstod att packa efter det s. k. sunda förnuftet. Kläder? Det var väl onödigt. På Madeira gick man förstås i vita linnekostymer och tropikhjälm, och sånt fick man skaffa vid

framkomsten. Genom att konsekvent följa denna princip, vore ju problemet löst, men man hade liksom på känn att det var en dålig lösning. Efter mycket kompromissande hade jag lösöret emballerat. Och så gav jag mig i väg i vad man kallar "lycklig okunnighet".

Det första intrycket av Madeira överensstämde ganska väl med min drömvärld. Ön låg verkligen som en pärla i havet, det onaturligt blå och vykortsvackra havet. Klipporna sköt brant upp därur, en Kristus-staty i vit marmor avtecknade sig mot den djupa grönskan på en av dem. Halvcirkelformigt utbredd över sluttningarna låg staden Funchal och badade i sol, när vår båt stävade in i dess hamn. En mängd små roddbåtar kom oss till mötes och vi omringades av hojtande och gestikulerande halvnakna pojkar. De skulle ha pengar. Med osviklig precision och stor elegans dök de efter minsta slant som kastades ut — ofta 25—30 meter från deras lilla båt. Viga som kattor klättrade de upp i båten igen och lade undan sitt byte. Klart för nästa! Sakta närmare vi oss kajen, som var fullpackad av människor, tusentals vinkande och skrattande, glada och förväntansfulla människor. En bogserbåts gälla vissling skar genom larmet, maskinen slog back, trossar kastades iland och landgången lades ut. Man rusade hit och dit, knuffades och trängdes och trampade varann på tårna. Man bad om ursäkt — eller kanske svor — på portugisiska, spanska, engelska, franska, tyska. Vid ett bord satt två uniformerade män och delade ut våra pass. Jag ställde mig i kön och väntade.

Svenske konsulen mötte mig. Utan att tveka gick han rätt mot mig och presenterade sig, alldeles som om jag skulle haft adresslapp på bröstet. Han hade sin bil på kajen. Om jag ville

"Dessa hela fiskar som gapade emot en..."

följa med honom nu, kunde vi fara tillbaka och hämta bagaget senare, när den värsta rusningen lagt sig? Solen gassade från molnfri himmel och det var bortåt 30° varmt när jag gick nerför landgången. Hundratals ögonpar riktades emot mig, och jag kände mig för ett ögonblick pinsamt medveten om min onaturliga, nordiska blekhet, min gamla medfarna vinterhatt och mina dammiga, tåstöta skor. Jag fäste blicken på ett ansikte i mängden, en mörklockig flicka med körsbärsröd mun och bruna leende, lite förvånade ögon. Generad och förvirrad tumlade jag vidare i konsulns kölvatten.

Han hittade inte sin bil. Det fanns massor av bilar på kajen och han visade mig platsen där han lämnat sin. Det var en Renault sa han, en liten brun Renault. Och nycklarna hade han i fickan. Bilar brukar inte springa bort på egen hand, sa jag. Eller gör dom det här? Nej, aldrig hade det hänt honom förr. Slutligen fann vi den, sjuttiofem meter längre bort. Där stod den och sa ingenting. Jag sjönk ner i baksätet och tänkte att det var skönt och detta är alltså Madeira.

Senare åkte vi upp till sanatoriet. Vägen var smal och kulterstensbelagd och slingrade sig i branta stigningar upp mot bergen. Här och var gapade en avgrund vid sidan av vägen. För varje ny kurva vi passerade uppenbarade sig en allt mera storslagen och hänförande utsikt, och när vi nådde sanatoriet låg hela staden för våra fötter. Konsuln introducerade mig och följde mig upp till mitt rum. När han gick, vände han sig om i dörren och sa: "Om det skulle bli för trist här så säg bara till! I så fall kan ni ju flytta ner till de andra svenskarna i stan". Så stängde han dörren och jag stod ensam kvar.

Madeira mötte mig i sin allra fördelaktigaste dager. Redan dagen därpå återtog ön sitt för årstiden normala ansikte, vilket betydde en väsentlig temperatursänkning. Jag hade råkat komma i en värmebölja! Nu fick jag uppleva den oanade sensationen att frysa riktigt grundligt t. o. m., på dessa sydliga breddgrader. Varför vet jag inte, såvida det inte kan ha berott på att jag var inställd på något helt annat och frös i rena besvikelsen. Det hade sina sidor att sitta i matsalen och med blåfrusna, valhänta fingrar hantera kniv och gaffel. Man undrade ironiskt om jag verkligen kunde frysa? Var det inte mycket kallare i

Sverige? Man hade ju hört talas om att det föll snö där? Och när jag började tala om både 25 och 30 minusgrader, stirrade de på mig med en blick som sa nånting som: antingen ljuger du eller också måste du ha legat i bomull förut när du kan frysa här.

Temperaturen är mycket jämn här, 12—15° på vintern och 20—25° på sommaren. Eftersom vintern ingen vinter är, saknas uppvärmningsanordningar i husen. Dock kunde sådana behövas — inte för kylans utan för fuktens skull. Med hela Atlanten runt omkring blir klimatet som man förstår ganska fuktigt. Häromdagen var hela ön insvept i en präktig Londondimma, som låg som ett vattensjukt täcke och dränkte allt mycket effektivare än någonsin en regnskur. Fukten åt sig in i organismen och ingav en samma matthet och olustkänsla som tryckande åskvärme gör. När jag lade handen på den kalla väggen, började vattnet rinna. Så var det med den ständiga solen och de varma vindarna.

De vita linnekostymerna har jag förgäves letat efter. Man bär grå, bruna och svarta kostymer och högst vanliga hattar. Kvinnorna har mera fantasi och svarar för färgprakten. I stort sett företer dock folkvimlet på Drottningtgan i Stockholm och Aljube i Funchal inga större olikheter. Vad man observerar är alla de fattiga, som går i obeskrivliga trasor. I synnerhet de fattiga kvinnorna — majoriteten av Madeiras 240 000 invånare är mycket fattiga — utgör en ömkansvärd anblick, där de sveper in sig i sina svarta schalar som för att dölja sitt armod.

Madeirensaren klär sig för att skydda sig mot solen. Ser man därför någon mera lättklädd uppenbarelse, kan man vara säker på att det är en utlännning. Hittills har jag sett en enda ung dam här i shorts, och hon var — svenska.

Sydlänningar — och katoliker — är ofta pryda på ett förvånansvärt sätt. Vi satt några stycken och tittade i svenska veckotidningar en dag. Så fastnade mina portugisiska vänner plötsligt för en skördebild med några unga flickor i ett hölass, typiskt svenskt sommaruniformerade i minimala shorts och behå. Nästan chockerade undrade de om det var en utstyrselbild à la Hollywood. Att det var ett stycke svensk vardag kunde de inte gärna tro.

Mina drömmar om underbar natur hade mera täckning i verkligheten. Det kan inte förnekas. Madeira i sol och stilltje, med de grönskande sluttningarna, bergen, vars toppar höljas av moln och havet som växlar i alla nyanser av silver och blått. Madeira i storm när havet gråsvart och rytande vråker mot land och palmer och eucalyptusträd står som sprättbågar i marken; Madeira om natten, när det blå mörkret svävar över havet och stjärnorna blinkar — det är alltid lika imponerande och betagande i sin charm. De vida vyerna skänker perspektiv åt tillvaron. Fastlandet är som en pannkaka, vad vet man där om att jorden är rund! Här kan jag se det för mina ögon närhelst jag vill, se att horisonten inte är en rak linje utan bågformad. Jag ser båtarna som kommer från Afrika med kurs rätt mot ön; först ser man röken och så växer de till uppifrån och ner, precis som man lärt sig en gång i skolan att de ska göra. Gott att något fortfarande gäller, mycket annat har ju blivit förlorat.

Om människorna är lyckligare här än annorstädes är väl tvevelaktigt. Men glada verkar de, inte stela och reserverade som vi nordbor. De låter den inneboende livsglädjen ta sig uttryck i tal och åtbörder. Konversationen vännar emellan verkar ofta hetsig, man fäktar och slår med armarna och åstadkommer ett ljudinferno som en svartsjukescen i radio. Men det är inget att oro sig för, det är bara deras sätt att visa gemytlighet. På tal om svartsjuka inträffade en lustig episod på båten från Lissa-

bon. Bland passagerarna fanns bl. a. en portugisisk violinist och dennes förtjusande unga hustru. Tyvärr anfäktades hon svårt av sjösjuka och satt hela tiden från söndag kväll till tisdag middag halv medvetlös i en korgstol i närheten av baren. Man kunde helt enkelt inte undgå att slå sina lovar där omkring, och vid ett tillfälle råkade jag med en blick på den lidande skönheten yttra några ord om det beklagansvärda tillståndet. Mannen, som befann sig i närheten, stelnade märkbart och antingen han förstod mig eller inte, ansåg han tydligen klokast vara på sin vakt. Han vek därefter inte från sin makas sida, och om blickar kunnat döda, vore jag inte längre bland de levandes antal.

Det påstås att Madeira har den bästa livsmedelssituationen i Europa f. n. Kan så vara, men hur illa förvaltar de inte detta pund! Att vi svenskar förstör maten, har man ju hört, men det ska vara fransmän till att säga det. Portugisiskt kök är varken franskt, italienskt eller svenskt; det är absolut enastående. En svensk blir sjuk av det efter ett par veckor. Till en tid kan man ju uppskjuta avgörandet, om man t. ex. äter på hotell, genom att kallblodigt rekvirera sina älsklingsrätter dag efter dag. Jag beslöt att kasta mig huvudstupa in i skärselden, då jag i alla fall inte kunde slippa undan.

Det är över nu, men minnet av de första veckornas lidanden förföljer mig. Dessa hela fiskar som gapade emot en med avgrundskäftar och ondskefulla ögon, stinkande av allt annat än vällukt! Dessa blodiga, råa köttstycken, som kunde blivit sådana härliga biffrar och kotletter, om de hamnat i rätta händer! Denna olivolja som är med överallt och förändrar smaken på allt! Bananerna blev min räddning och jag högg in på dem med sex års undertryckt lidelse. Men man vänjer sig vid allt, även portugisiska köksmästares utsvävningar; det är bara en fråga om tid.

Krigets verkningar har inte undgått Madeira. Om det inte råder direkt varubrist, så är dock kvaliteten dålig och priserna höga. Särskilt gäller detta i fråga om kläder. Priskontrollerade plagg förekommer, men de är inte mycket att ha. Och allt som kan hänföras till kategorin lyxvaror — och det tycks vara nästan allt numera — betingar verkliga "lyxpriser". Bostadsbristen är stor och går inte att råda bot på, så länge byggnadsmaterial saknas. Många unga gifta par har inte kunnat skaffa sig egna hem, utan bor samman med föräldrarna. Ett blivande barnsjukhus har stått som en ruin i fyra år; arbetet ligger nere på grund av materialbrist. Bilarna kör med förhistoriska däck, lindade och lappade till oigenkännlighet. Importen på 10—12 däck i månaden förslår inte långt. Men nu ska det komma 300 däck på en gång, taxichaufförerna myser. Det har de anledning att göra, ty även om däcken skulle ställa sig dyra, kan de säkert betala dem, så kostbara som taxiresorna är. Och vem kan gå här, så backigt som det är.

Trots allt vill jag varmt rekommendera ön åt alla och envar. Särskilt åt alla som besväras av mycket post: räkningar, reklamtryck m. m. sådant. Hit kommer posten sällan och oregelbundet. Två dagar och två nätter skall den fraktas över havet från Lissabon, någon flygförbindelse finns inte. Och båtarna går minst av allt efter fastställda turlistor. Några veckors isolering då och då är ingen ovanlighet. Därför blir också posturerna händerse värda att notera. De postala notiserna är egentligen det enda av intresse i tidningarna.

Madeira är kanske en avkrok av världen. En förtjusande avkrok i så fall. Många av öns behag har jag redan upptäckt, och jag skall intensifiera efterspaningarna av de återstående.

Erik Nilsson.

Ester Sjöblom:

Ett jobb — och en friare

— De blir nog tomt en gång, när alla barna flugi bort, suckade ofta min mor när de ljuvliga skolåren började lida mot slutet. Hennes ögon fick ett drömande uttryck, som om de skådat ut i en oändlig tomhet, kaffefatet hejdades halvvägs till munnen, och så blåste hon ett tag, stjälppte i sig kaffetären och tillade:

— Men de e ju världens gång.

Kring detta, att flyga bort, kretsade ofta hennes tankar. Det betydde att barnen hade arbete, förtjänade pengar och stod på egna fötter. Fast det nog låg ett visst vemod i detta förhållande, emotsåg hon ändå den dagen med stor belåtenhet, ty det betydde en ganska avsevärd lättnad i hennes arbetsbörda.

Själv hade jag emellertid sedan min spädaste barndom betraktat allt ordnat arbete med största misstro och såg därför helt annorlunda på denna fruktansvärda nödvändighet. Jag hade inte minsta lust att flyga bort. Men, som jag ännu inte hade klipsk-

het nog att göra revolt mot den bestående ordningen, satte jag igång att söka jobb.

I glasklara höstmorgnar gick färden in till Stockholm, där jag som hastigast besökte arbetsförmedlingen. Och skam till sägandes var glädjen stor när de inte hade något jobb åt mig. Det betydde ännu en ljuvlig dag på stadens gator och torg.

Där fanns så mycket att titta på. Skyltfönstrens lockande utställningar, torgståndens blomdrivor, biografernas braskande reklamer. Då och då fick jag även en liten glimt av den fina världen genom dörrarna till någon restaurangvestibul. Ja, det var härliga dagar i en underbar stad. Synd bara att där också fanns en arbetsförmedling med därtill hörande osympatiska möjligheter.

IBland gnagde mig nog samvetet. Och eftersom tiden gick började mamma söka tala mig till rätta. Inte direkt visserligen. Men hon berättade oroande ofta historien om en karl som kommit till Stockholm och blivit vrak. Det hela slutade alltid med orden:

— Å där gick han på Stockholms gator i ett par avskärda stövelskaft.

Det gamla ordspråket "fåfång gå lär mycket ont" kom också ofta i mina tankar. Men motspänstig som jag var, hittades snart trösten i ordspråkets travestering: "Fåfång gå blir filosof".

Nå, det där med jobbet måste ju i alla fall bli verklighet förr eller senare. Min mor hade helst sett mig som hembiträde. Hon hade nämligen en fast och innerlig tro på att kvinnan passade endast inom hemmets fyra väggar. Men där vägrade jag bestämt. Det föresvävade mig nämligen dunkelt att jag var bestämd till mera storslagna saker än att skura golv och sopa. Nej, måste man dras med ett arbete, så skulle det åtminstone vara ett som förde i kontakt med stora världen. Och så hamnade jag i köket på en restaurang.

Där började ett nytt liv. Varannan morgon skulle jag vara uppe och elda spisarna klockan halv fem. Ett fruktansvärt jobb, som tog åtskilliga veckor att lära.

Det skulle nämligen eldas med koks, som jag dittills knappast ens hört talas om. Detta avgrundens otyg, enbart skapat för att ge oss en försmak av helvetets kval, ville aldrig ta eld. Vanligen stod jag därför till oigenkännlighet nersotad och rörde om i den kalla spisen, när vår ilsket svärande kokerska uppenbarade sig.

Men om spisen mot all förmodan skulle visa sig vänligt stämd, så var dessa tidiga morgontimmar de avgjort bästa på hela dygnet. Då kom kaffepannan på och morgonpassets personal samlades kring en kopp kaffe medan tungorna löpte.

Där avhandlades karlar, kläder och Valentinos senaste film. Det hela lät mest som kacklet från en hönsgård, där ingen egentligen hörde på någon men alla satte till vad de hade av röstresurser för att göra sig hörda.

Om det gick för långt kunde nog kokerskan ilska till och ge någon alltför karltokig böna en avhyvling. Men mestadels satt hon tyst för sig själv och småuttrade. Sedan brukade hon delge mig sina tankar om flickornas moral, och det var sannerligen inte småsaker.

Innerst inne var nog kokerskan en vänlig själ, men hon var nästan alltid vrång mot flickorna. Isynnerhet om hon trodde att de hade något förhållande till en karl. Se, karlar det var helvetet på jorden. Men för mig, som ännu inte kunde tänkas ha skaffat mig en sådan missväxt på mänsklighetens stamträd, hade hon dock fattat en viss tillgivenhet. Själv påstod hon sig ha passerat livets middagshöjd, utan att någon karl funnits i hennes liv. Och ändå hade hon som fartygskokerska genomkorsat vårt klots alla longituder och latituder.

När hon någon gång lyckades glömma sin outrotliga ilska mot

skapelsens krona och var vid riktigt gott lynne, kunde hennes resonemang nå verkligt djup. Då talade hon gärna om religionen, hennes andra stora stötesten i livet. Det var helt enkelt lögn allt vad prästerna predikade. Ingen människa hade ju någonsin sett vare sig Gud eller Kristus eller den Helige Ande. Åhnej, det var bara barnsagor alltsammans. För annars skulle de väl kunna trolla och göra under lika bra nu som förr i tiden. Och bilderna i biblar och sådant, de var bara utritade på fri hand.

Ja, så sade kokerskan, men frågan är väl om hon inte ändå var en smula religiöst lagd. Det verkade nämligen som om hon snarare fruktade än hoppades att hennes påståenden skulle vara riktiga.

Flickorna brydde sig egentligen inte om hennes vresighet. Den var som ett inventarium på stället. Var kokerskan borta någon dag, så fick vi samma obehagliga känsla som man erfar när klockan plötsligt stannar.

Av flickorna minns jag särskilt Lily, en ovanligt vacker sjuttonåring med styvt, tångkrusat hår och en brinnande sminkfläck på vardera kinden. Hon var urtypen för stockholmstjacket, men en god och välvillig kamrat. Jag kan ännu se henne sittande uppkrupen på en bänk med den oändligt höga stapeln fisklådor framför sig, blodiga händer och fiskfjäll hängande i håret men alltid sjungande den senaste slagern högt uppe i diskanten.

Men även andra stiger fram ur minnet. Margit, en kroniskt sur och missnöjd kallsränka, Gurli, kassörskan med skinn på näsan, Judit, stilig och slampig sevitris, som enligt kokerskan flinade till sig femtio kronor på en halvtimme. Och så Siri, en liten spröd och änglalikt vacker varelse. Ur hennes ögon lyste en oskyldig och oändligt ljuv barnafromhet — så länge hon teg. Sedan togs man kvickt ur sin villfarelse. Ty då strömmade orden ur munnen som från en äkta korpral av gamla stammen. Ja, hon kunde rent av gå till handgripligheter.

Några år senare mötte jag henne på Stureplan. Hon drog då en barnvagn och bredvid gick en ytterligt undergiven och stukad karl. Kanske var det inbillning men jag tyckte mig faktiskt se äret efter stekpannan i hans panna.

En kostlig typ var också städerskan. Ja, hon var nog egentligen ett kapitel för sig.

Klockan fyra på morgnarna skulle hennes arbete börja, men hon infann sig alltid redan vid tolvtiden på kvällen. När vi slutat dagens arbete rullade hon in sig i en gammal säck och somnade, och när vi anlände på morgonen var hon i full gång med skurningen.

Det lustiga med henne var att hon alltid klädde av sig. Precis som hon skapats till denna jämmerdal låg hon på golvet och skurade. Sedan doppade hon ner trasan i det kolstybsvarta vattnet och tvättade av sig. På så sätt hade hela hennes kropp under årens lopp blivit patinerad. En bleknande neger måste se ungefär så ut.

Om föreståndarinnan fått se denna städerska en tidig morgonstund, hade hon säkert fått slag. Men denna överflödiga person kom aldrig förrän vid tiotiden. Stor och tjock och försedd med en näsa, som skvallrade om kärlek till gott portvin.

För henne hyste vi samma skräck som folket i diktaturländer för sina tyranner. I likhet med sådana potentater höll hon sig också med förrädare som skvallrade. Och snål var hon som själva Hin Håle.

Varje morgon gick hon ner i källaren och fyllde en liten konservburk med såpa. Det skulle räcka till klockan två på natten. Men vid största sparsamhet var den slut redan vid tolvtiden på middagen. Sedan måste vi utföra kupper mot förrådet därnere, ty det gällde ju att ha diskarna fina.

(Forts. å sid. 26.)

Sture Wahlström:

En riktig FLOTTARE

Stockarna dansade ut i forsen efter att ha passerat den två kilometer långa rännan. På en liten höjd invid rännslutet stod Olle Andersson. Hans uppgift var att se till att inte timret brötade sig, ty det var en kritisk punkt i den skarpa krök älven gjorde strax nedanför rännan. Fastnade det, så skulle Olle sänka sin vita flagga som han hade fastsatt på en lång stör bredvid sig. Nästa flaggpojke hade till uppgift att ögonblickligen observera detta och även han sänka sin flagga till tecken åt tredje flaggaren o. s. v. hela vägen uppöver. Vid det s. k. "intaget" upphörde man då att "sätta ner", det vill säga man upphörde med att låta stockarna löpa in i rännan, ty annars skulle bröten kunna bli alldeles för stor och älven därigenom svämma över sina bräddar.

En månad ungefär hade Olle stått på sin post. Hela tiden hade det varit det mest oberäknliga väder, med ömsom snö, regn, kyla och solsken. Och det värsta med det här arbetet var att han så gott som jämt måste stå alldeles stilla. Ideligen var han tvungen att ha ögonen riktade både uppåt och nedåt älven, ty annars kunde det lätt hända att han missade någon av de andras flaggor, vilket kunde få de mest vittgående följder. Dessutom fick han heller inte glömma bort älvkröken nedanför rännan, där ett par mannar posterade och om det brötade sig gjorde tecken till honom att sänka sin flagga. Och slutligen en annan sak. Arbetet hade tagits på entreprenad av ett helt byalag, varför det ytterst sällan kunde bli tal om någon ordnad arbetstid. Om vattentillgången var god och allt för övrigt löpte i bästa gängor, kunde det hända att man arbetade ända till 17—18 timmar i sträck.

Äta sin medhavda mat fick Olle göra på stående fot eller, i bästa fall, sittande på en hög stubbe framför en med möda

uppgjord eld av halvsura pinnar och näverstycken. När ett dagsverke var slut, hade han till sist att traska den nära milslånga vägen hem till torpet, där han bodde.

Så nog var det ett styvt arbete för en femtonåring.

Ändå tyckte Olle att det hela var både roligt och spännande ibland. De långa marscherna till och från arbetet, i sällskap med stora, grova och under ett helt liv härdade flottkarlar — bara det smakade inte så litet av äventyr. Fast naturligtvis hade det varit ännu mer spännande att få stå därnere vid rännslutet och passa på de stockar, som i svindlande fart kommo farande och körde ändarna hårt i den steniga älvbotten.

Om en större stock råkade fastna, kunde massor av timmer på några få minuter bröta ihop sig och åstadkomma en mindre önskvärd försening i flottningen. Dessutom var det oftast ett mycket livsfarligt arbete att lossa en bröt. Icke sällan fick man lov att använda sig av dynamit för att spara tid — ty all timmerflottning, i synnerhet i mindre älvar och åar, måste gå fort undan, smältvattnet inifrån skogarna räcker ju inte så värst lång tid.

Men här stod Olle nu på post som vanligt. Han vände och vred på huvudet och tänkte under tiden på diverse små äventyr. Innan flottningen var över borde han få uppleva något riktigt spännande, tyckte han. Tänk bara, att få ställa sig på ett viktigt pass och sköta en båtshake! Det vore något, det.

Frammot aftonen kom basen, som var en av de äldsta veteranerna, och meddelade att Olle så hastigt som möjligt skulle förpassa sig ned till Långsjön, där några bommar brustit och en mängd timmer kommit på drift.

— Bravo! hojtade Olle och begav sig ögonblickligen åstad.

Han kände liksom på sig, att här hade han sin chans att bli "riktig flottare".

Väl nere vid sjön möttes han av den nära åttioårige Kalle Svensson, som hade varit med och flottat i olika älvar och åar under drygt ett halvsekel. Det var med en icke ringa känsla av vördnad och beundran Olle ställde sig framför honom för att få instruktioner.

— Mjahaja, du har varit flaggarpojke hittills, sade Svensson.

— Jaa, det har jag varit, svarade Olle och spände förväntansfullt ögonen i den gamle.

— Jaha, och hur gammal är du?

— Femton år.

— Kan du hålla i en båtshake ordentligt?

— Klart man kan, svarade Olle föga sanningsenligt.

— Nåja, då kan du få följa med mig ut i båten, så ska jag sätta dig i land på den stora stenen, som du ser sticker upp därute. Den är förresten betydligt större när det är lågvatten. Ja, och så får du låna min båtshake; jag själv ska över till gubbarna vid dammen, så jag behöver ingen.

— Men — vad ska jag göra på stenen då? undrade Olle en smula ängsligt.

— Jo, du ska se till att inte timret brötar sig kring den. Du förstår, vi har varit tvungna att göra fast en bom vid stenen tillsvidare och eftersom det är starkt strömdrag här, så kan det bröta sig, och då brister bomjärnen och hela timmermassan åker huller om buller ut i sjön. Har du någorlunda begripit nu?

— Javisst, svarade Olle och erfor något av salig spänning inom sig.

— Det är bra. Skilj så gott du kan på stockarna bara. Nu rör vi ut — det är lite bråttom med det här.

Svensson satte i land Olle på stenen, vilken befanns ha en yta av endast tre—frya kvadratmeter. Emellertid var den säkert tillräckligt omfattande för att kunna förorsaka en större eller mindre katastrof med timret, om det ville sig illa.

— Ja, och nu vet du som sagt hur du ska ta det, sade Svensson och rodde vidare för att hjälpa gubbarna vid dammen.

— Jadå, svarade Olle.

Och där stod han nu fullkomligt isolerad. Att springa sig varm var inte tänkbart här, men han skulle kanske få arbeta sig varm i stället.

Och mycket riktigt. Efter en stund började stockarna komma mycket tätt, och de visade en halsstarrig benägenhet att köra nosen i stenen och fastna. Olle arbetade förtvivlat för att skingra dem. Ibland var han nära att ge tappt, men så tänkte han på bomjärnen och högg in med nya krafter.

Men se där... En krokig stock slingrade till och hasade sig rakt över stenen. Olle kände en stickande smärta i högra stortån och var nära att falla i vattnet. Genom en blixtnabb manöver med båtshaken lyckades han dock stöta ner stocken innanför bommen.

Timme efter timme gick. Olle var slutligen alldeles genomdränkt av svett, trots att temperaturen höll sig omkring fryspunkten. Att aldrig Svensson kom tillbaka! Hade det hänt honom något? Förfärlig massa timmer det kom! Och in mot stenen skulle förstas varannan stock...

Han spottade i händerna och tog hårdare tag om båtshaken. Inte skulle han då vara den som tappade sugen; nog skulle han visa gamla veteraner vad han orkade med...

Så äntligen — när Olle tyckte att hela evigheter förflutit och det började skymma — hördes årtag, och en röst ropade:

— Olle!

— Ja, här är jag.

Inom några få minuter voro Svensson och två andra flottare framme vid stenen.

— Nåå, har det gått bra? frågade Svensson.

Olle kände plösligt hur något började snurra runt, han vinglade till, och så... så var det bara mörker omkring honom.

— — —

Han vaknade vid att någon ropade hans namn.

— Var — vad — va-var är jag? undrade han yrvaket.

— Jo, du är hemma hos mig, och nu är det dags att gå till arbetet igen, hördes Svenssons välbekanta röst.

— Å-är jag... Olle satte sig förvånad upp.

— Ja, du ligger på soffloppet hemma i vårt kök, smålog gamle Svensson. Du domnade av, förstår du. Vi bar hem dig hit, och här är du nu. Du hade ätit för litet — och så fick du arbeta alldeles för länge och för hårt. Men du kanske känner dig bättre nu?

— Ja, det är inget fel alls med mig, försäkrade Olle. Men är klockan verkligen...

— Ha ha ha, nej, hon är bara tolv på kvällen än så länge.

— Tolv! Då är det allt bäst att jag knallar mig hem då.

— Hm, det är en halv mil — tror du att du orkar det?

— Jadå.

— Nåja, som du själv vill. Vi måste samla ihop lite vatten uppe vid Ringsjödammarna, så vi börjar nog inte förrän klockan tio i morgon.

— Åhja, kom det karskt från Olle, för mig kan vi lika gärna börja klockan sju. Jag har bara lite ont i ena stortån, annars är det ingen fara alls med mig. Man är väl ingen vanlig sillmjölke heller.

Svensson skrattade bullrande och sade:

— Nej, du är nog en hel karl du, Olle. Och jag tror inte att du kommer att trilla av pinn någon fler gång.

— Näå — jag hoppas det, mumlade Olle litet skamset. Men nu får jag nog ge mig i väg. Klockan tio skulle vi börja, ja.

— Ja, och så — så är det kanske bäst att du flaggar i morgon igen.

Jag skall tala med basen, så får vi se sen...

— Vad då? undrade Olle nyfiket.

— Tja, jag antar du får börja uppe vid intaget sedan, sade Svensson och skrattade. Men då måste du lova att inte sticka på så mycket timmer att vattnet tar slut.

— Jag ska göra mitt bästa, sade Olle och beredde sig att gå. När han stod i dörren, sade emellertid Svensson:

— Det var — hm — egentligen en sak till jag skulle säga. Olle stannade och såg halvt förskräckt, halvt förvånad ut.

— Jo, återtog Svensson, det var bara det, att jag hörde bomförmannen säga ett par ord om dig. Han hade stått vid skatudden och sett dig arbeta, och han sa', att så hade han aldrig sett någon pojke i din ålder arbeta förr. Hade vi skickat dit en fullväxt karl, sa' han, så skulle han kanske ha gett upp och låtit bommarna gå. Så att — ja, nu kan du nog gå hem, menar jag, utan att behöva skämmas. Du gjorde din plikt på ett sätt som vilken fullvuxen bjässe som helst har alla anledning att ta av sig mössan inför. Adjö med dig!

— Adjö, sade Olle och steg överlycklig ut i den kyliga vårnatten.

Bättre erkännande kunde han aldrig ha fått, om det så kommit från självaste kungen.

Han hade bestått provet — han var snart "en riktig flottare".

Ivar Ahlstedt:

EXAMENSCHOKLADEN

Yonckla 19

Barnen kom i mycket god tid till småskolan den dagen. Avslutningen skulle inte äga rum förrän klockan tio, men redan före nio strömmade barnen till. Detta var en festdag, och det roligaste av allt var att samlas före examen och byta choklad och visa sina nya kläder.

De stod i klungor. Då och då lämnade någon en klunga för att göra visit i en annan och byta gotter men återvände alltid till sin egen klunga, klassklungan eller dess underavdelning, vänskapsklungan. Alla hade sina bästa kläder på, de flesta nya kläder och nya skor. De var upprymda och tuggade oupphörligt på gotter. De skramlade med pengar. Somliga pojkar hade så mycket gotter att byxfickorna stod ut som bölder.

Så småningom började föräldrarna samlas. Många av barnen hade gjort slut på sina förråd och tiggde mera pengar. Det var lätt att få. I dag var det fest. I dag var det examen. I dag fick man köpa hur mycket gott som helst. Kioskhandlaren

vid torget hade tagit hem hela lådor med choklad och stod svettigt och nervös och delade ut av härligheterna.

Margit satt hemma i köket och väntade. Hon tittade nervöst ut genom fönstret och trummade med fingrarna mot köksbordet. Modern stod som vanligt vid spisen och pysslade med någonting. Spisen var låg och hennes kropp var krum av den beständigt böjda ställningen. Margit hade en ny klarblå klänning, men skorna var gamla och slitna. Modern hade gnidit dem blanka med skokräm och piffat upp dem så gott det gick, men det syntes i alla fall att de inte var nya.

— Kommer inte pappa snart? frågade flickan.

— Jag vet inte, sa modern slött. Det gör han väl.

— Har du inga pengar?

— Nej, har jag sagt dig femti gånger. Jag har inte ett öre. Du får vänta tills pappa kommer.

— Han kanske inte kommer...

— Det gör han nog.

— Men om han inte kommer...

— Tyst med ditt tjat! Du får väl vara utan. Det är väl inte hela världen. När man inte har, så har man inte.

— Men alla dom andra...

Modern svarade inte. Visst var det tråkigt för flickan att inte ha lite pengar att köpa gott för som de andra barnen. Men herregud, har man inte så har man inte. Så enkelt var det.

— Det är bäst att du går nu, sa modern efter en stund, annars kommer du för sent.

— Dom andra har sina pappor och mammor med sig, sa flickan.

— Jag har inget att ta på mig.

Flickan reste sig upp och såg granskande på modern.

— Nej, det har du inte, sa hon, det är bäst att du stannar hemma.

Modern krympte ihop för flickans förakt. En örfil skulle du ha, tänkte hon, men hon tordes inte slå till.

När Margit kom ut grubblade hon ett slag och gick sen ner till båthamnen. Det kunde hända att fadern var där. Han hade fått ett tillfälligt jobb med att sätta en försenad båt i sjön. Men när hon inte fann honom där började hon springa mot skolan för att inte komma för sent. Då hon sprang förbi kiosken där kommersen nu var så gott som avslutad vände hon bort huvudet.

Hon var inte så sent ute som hon hade trott. Det hade ännu inte ringt i klockan, och barnen stod fortfarande kvar på skolplanen medan föräldrarna gick omkring i salarna och tittade på de utställda teckningarna, skrivböckerna och slöjdsakerna.

Upphetsningen hade stegrats efterhand. Barnen var vilda av glädje. De snatttrade och skrattade och kunde inte stå stilla länge på en och samma plats.

Margit ställde sig vid en grindstolpe och visste inte riktigt vad hon skulle ta sig till. Hon ville inte göra sig bemärkt,

men plötsligt var det någon som ropade på henne från en klunga där hennes klasskamrater höll till. Då kunde hon inte dra sig undan längre utan gick fram till gruppen, stel i rörelserna och med alla sinnen på hjälpenn.

— Hur mycket har du fått? frågade en flicka med munnen full av choklad.

— Vad då fått?

— Pengar förstås! Jag har fått två kronor.

— Äsch, sa Margit, det var väl inget.

— Har du fått mera då? sa en annan flicka.

De tittade allesammans tvivlande på henne. Två kronor var väldigt mycket, och det var bara de rikaste som fått en sån stor summa.

Margit tänkte snabbt och försökte finna något sätt att inte ljuga.

— Är det ingen som fått en sedel? sa hon.

— Har du det? Varför har du inte köpt nått då? Fall du fick så mycke? sa den andra och knixade stolt med huvudet.

— Jag kanske inte ville, sa Margit.

En av pojkarna vände sig mot henne.

— Ska du ha en bit? frågade han och sträckte fram en chokladkaka.

Hon kämpade några sekunder med sig själv. Choklad var det bästa hon visste, särskilt mjölkchoklad.

— Jag kan köpa så mycke jag vill.

— Ja, då så, sa pojken och stoppade en stor bit i munnen.

Hon tittade ilsket på honom medan han åt. Hon hatade honom. Sen vände hon sig till de andra och började prata om sin sedel och vad hon skulle göra med den. De hade alla följt intermezzot noga, och det var ingen som längre tvivlade på att hon hade en sedel.

Men så ringde det i klockan. Barnen ställde upp sig klassvis på två led, och på ett tecken av en lärarinna marscherade de in i sina klassrum.

Bredvid Margit gick en pojke med fickorna fulla av godsaker. Utan att någon märkte det stack hon ner handen i hans ficka och fiskade upp en bit choklad. Hon gömde den i en bok, och när hon satt i bänken bröt hon den i små bitar och såg dem girigt i sig.

Under tiden njöt hon intensivt av skådespelet. Hon älskade den högtidliga stämningen, de rena vackra kläderna, blomdoften från girlanderna, föräldrarnas uppmärksammade miner och ljudet av lärarinnans allvarliga röst. Det var ett skådespel, och hon spelade med och var åskådare på samma gång. Och nästa timme skulle hon själv agera i ett soloparti.

Hon var inte nervös. Varför skulle hon vara det? Hon visste att hon läste bäst i klassen. Ja, hon hade märkt att hon kunde fånga ett auditorium genom små tricks. När hon stod framför klassen och läste, då hade hon den på något sätt i sin makt. Hon ledde den genom att höja och sänka rösten, genom att göra små väl avvägda pauser. När hon läste, då glömde de hennes slitna kläder och trasiga skor. De glömde att det var hon, Margit, som stod där.

Hon skulle läsa en saga utantill i dag. Den sagan hade fascinerat henne. Den handlade om en ung, fattig flicka som hade en elak styvmor. När hennes systrar gick på bal måste flickan stanna hemma därför att styvmamman var avundsjuk på hennes skönhet och dolde henne i köket där hon gick omkring, smutsig och klädd i trasor. Men en fé kom till hennes hjälp och gav henne de vackraste kläder, och i hemlighet kom hon till

balen och blev dess drottning. En prins förälskade sig i henne och tog henne så småningom till äkta.

Ja, det var en underbar saga. Margit kunde inte låta bli att lägga till lite grand här och där. För varje gång hon gick igenom den blev den förändrad. I synnerhet var hon intresserad av kläderna som den fattiga flickan fick av fé. Klänningarna blev allt vackrare, smyckena allt talrikare, och de små silverskorna prydde hon med allt grannare spännen.

Den första examenstimmen slutade. Efter pausen samlades klassen på nytt, och snart blev det Margits tur att läsa sin saga.

Fröken nickade åt henne. Hon reste sig och gick långsamt fram mellan raderna och ställde sig nedanför katedern. Hon neg mot åhörarna och började berätta.

Efter en stund hade hon levt sig in i sagan. Hon var inte längre i klassrummet. Hon var den unga flickan som fick granna kläder av fé. Hon satte på sig en lång klänning av blått siden och gyllene spetsar. Runt om livet hade hon ett skärp av röd sammet...

Hon fortsatte att berätta men kunde inte sluta med beskrivningen av de underbara kläderna. Varje liten detalj fängslade henne.

Plötsligt vaknade hon till och stirrade ut över klassen. Några flickor i de första bänkarna hade börjat fnittra. Margit stod tyst och kunde inte fortsätta. Hon tittade på lärarinnan som var röd om kinderna och mycket förlägen.

— Men Margit då, sa lärarinnan, så står det inte i sagan. Det där har du lagt till själv. Håll dig till bokens ord!

— Nej, sa Margit, det står visst så, och jag kan inte berätta det på annat sätt.

Lärarinnan rodnade ännu mera.

— Du ljuger, sa hon. Det är bäst att du går och sätter dig.

Margit satte sig i sin bänk. Hon var ännu förvirrad och förstod inte hur det hela hade gått till. Det måste vara de andras fel. De var avundsjuka på henne. De hade fnittrat åt henne. Hon höll hårt om psalmboken och händerna darrade.

När klockan ringde och examen var över trängde sig barnen ut genom klassrumsdörren. En av flickorna nöp Margit i armen och viskade högt:

— Margit Nilsson ljuger! Margit Nilsson ljuger! Fy skäms! Fy skäms!

Flera stämde in. Allt tydligare blev mumlet omkring henne.

När hon kom ut på skolgården försökte en av pojkarna sätta krokben för henne. Hon slog till honom med psalmboken och sprang sin väg.

Hon sprang hela vägen ner till båtbyggen. Där kröp hon in i hytten till en motorbåt, satte sig på en av britsarna och bultade hårt med nävarna mot träet.

Där satt hon i flera timmar utan att gråta.

På förekommen anledning

få vi påpeka att korrespondens rörande De Lungsjukas Riksförbund eller Tidskriften Status icke bör adresseras till någon av Förbundets funktionärer personligen utan till Förbundet, resp. tidskriften.

DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND.

Harald Hammer:

Kätterskt.

"Var alltid ärlig", "sanningen framför allt", "tala är silver men tiga är guld" och andra liknande visdomsord matades ständigt vi ungar med i min barndom. Och så gott som dagligen fick vi i skolan läsa sedelärande berättelser om den sjuke och olycklige rike, som inte hellre önskade här i livet än att få byta med den friske, glade och lycklige fattiglappen, vilken dock förståndigt nog avböjde sådana galenskaper. Jo, ibland hände det verkligen att fattiglappen så innerligt trängtrade efter denna världens goda att han verkligen gick med på ett byte, men den lyckan varade dock aldrig länge. Snart nog insåg han penningens förbannelse och ville byta tillbaka, varpå den rike åter under tunga suckar axlade sitt ok.

Jag måste tillstå att de där historierna aldrig gjorde något djupare intryck på mig. Tvärtom önskade jag kätterskt nog att någon rik ville föreslå *mig* ett sådant byte. Det har nu aldrig hänt, så jag längtar fortfarande och går ständigt kring spanande efter någon byteslysten rikeman i ett utopiskt hägrande fjärran.

En sådan visade sig verkligen en gång när Henry Ford offentligt förklarade för en häpen värld att pengar var världens största olycka. Ingen vettig människa borde någonsin sträva efter att bli rik.

Den gången var emellertid avståndet för långt. Jag kunde inte gripa chansen, annars skulle jag väl ha hjälpt herr Ford av med ett par tre hundra millioner.

Stackars Ford! Det ser sannerligen ut som hela klotet Tellus inte hyst någon barmhärtig själ, ty gubben går alltjämt omkring ohulpen och rik. Men hans uttalande kanske inte bör tas mera allvarligt än barnets, "nej tack", till ännu en bit av den tårta, på vilken det redan ätit sig övermätt?

Vi lever nog i en ganska lögnaktig värld där det gäller att så mycket som möjligt undanhålla folk sanningen, ty den är både otrevlig och obekväm.

Hur skulle det förresten gå om alla stormaktspolitiker plötsligt började tala bara rena, klara sanningen? Ja, i bästa fall skulle naturligtvis sådana delegater ögonblickligen hemkallas och sättas undan någonstans i säkerhet, deras uttalanden dementeras o. s. v. Men finns fortfarande någon ljusblå optimist, som räknar med "bästa fall"?

Härom dagen påstod en god vän att det aldrig funnits någon fullt ärlig och alltid sanningssägande politiker. Åtminstone ingen av betydelse. Jag tror honom.

Men varför begränsa detta uttalande till politiker? Vi ljuger

alla mer eller mindre. Ja, bliv inte stötta nu mitt herrskap! Tänk i stället efter riktigt noga och försök för en gångs skull vara *ärliga*. Vi ljuger säkert litet var, fast vi inte nämmer våra små undanflykter i livets olika skiften med ett så fult ord.

En absolut ärlig människa har knappast någon större möjlighet att göra sig gällande här i livet. Tänk bara en sådan som chefens "högra hand" i en firma. Där skulle mannen göra sig omöjlig redan första dagen. Och inte nog med det. Han skulle sannolikt ställa till ett hart när outredligt trassel för sin staccars chef.

Har någonsin en ärlig man fått kredit i en firma? Ja, jag menar nu en som bara har sin absoluta hederlighet att referera till. Den som är, vad man kallar solvent har sannerligen ingen svårighet att fullgöra ekonomiska förpliktelser.

Nej jag menar den som kommer upp på firman och säger:

— Jag behöver en kostym, men har inga pengar och vet inte heller bestämt när jag kan få några. Saken skall emellertid ordnas så fort jag kan.

Den mannen får säkerligen ingen kostym. Han kan tacka Gud att han inte blir utkastad. Men om en välklädd storskojare kommer in och ber dem skicka sin fru ett helt lager av de dyraste pälsarna, då bugar sig firmans chefer i stoftet och effektuerar ögonblickligen beställningen.

Visa dig aldrig hövlig eller ödmjuk, då når du aldrig dina syften. Nej, skäll och svär och skrodera som om du ägde halva jordklotet, då springer folk benen av sig för att göra dig till lags.

Det är rent märkvärdigt vad folk lätt faller offer för fräckhet. De må vara aldrig så hårdfjällade annars.

Jag tjänstgjorde en tid på en tidning vars redaktör var verkligen svårtillgänglig. Han riktigt "satte sig på" herrar och damer bidragsgivare, läste sällan och köpte över huvud aldrig manus av dem han inte personligen kände. Men så en kväll, när vi just stod redo att avtåga från redaktionen, kom en elegant herre in, titta från den ene till den andre och undrade med majorsstämman:

— Vem av herrarna är redaktör X?

Den tilltalade tappade alldeles fattningen, räckte fram högra näven och sade sitt namn.

— Angenämt, sade den elegante herrn.

Sedan drog han upp en packe manus, pratade något om att han just kommit från Newyork och nu hade med sig några autentiska skildringar från jättestadens neger-kines- och hamnkvarter.

Till min oerhörda förvåning började redaktören tala riktigt aktyningsfullt med karlen, som ytterligare utlade texten. Manuspacken överräckte redaktören till mig med orden.

— Ögna igenom dom där kvickt!

Efter att endast ha läst några rader begrep jag att manuskripten var alldeles omöjliga, men läste ändå vidare, då redaktören plötsligt sade:

— Ja, de där artiklarna kan vi säkert använda, men tidningen har inte så gott om pengar. Skall vi säga femtio kronor stycket.

Det var jämt dubbelt så mycket som han brukade betala sina bästa vänner. Mannen accepterade genast och avtågade efter en stund tvåhundra kronor rikare. När han stängt dörren sade jag tillsammans:

— Nu har du kastat två hundra kronor i sjön. Den här dyngan går inte ens att skriva om.

Så var den dagen förstörd. Redaktören rasade som ett vild-djur och själv fann jag det rådligast att avvika.

Några år senare återsåg jag den elegante på en krog där han satt och skroderade över att han nyss lurat av en mycket högt uppsatt person (jag kan inte nämna ens titeln) tvåhundra bagis. Och än idag kart jag möta honom, alltjämt lika elegant och pampig i sitt uppträdande.

Världen vill bedragas, heter det. Och den blir också bedragen.

Tänk bara på den välklädde herrn du ser på gatan. Han kanske inte har satt sitt namn på en mantalsförteckning på de senaste tio åren, fordringsägarna jagar honom med ljus och lykta och kostymen kanske inte är betald. Men han håller sig ändå uppe, säger folk. I verkligheten är han ingenting annat än en stor lögn. Den lögn som alltid har behärskat världen.

Folk blir så lätt imponerade och avundsjuka om någon av deras kamrater skaffar sig villa och bil. Jag erinrar mig ett stormigt fackföreningsmöte för ett femtontal år sedan. Styrelsen fick sina kraftiga slängar men klarade sig ändå tämligen bra, och när inget annat tycktes hjälpa steg en medlem upp och utslungade under bravorop mot den mycket magre sekreteraren:

— Här sitter ni och blir tjocka och feta. Du t. ex. har ju skaffat dej både villa och bil på våra surt förvärvade slantar.

Sekreteraren ägde i verkligheten inte ens fönsterhakarna i "sin" villa, och bilen, den hade han vunnit på en lott.

Har Ni försökt att sitta alldeles "kall" under en diskussion? Det är ganska nöjsamt. Man bara sitter där och lyssnar till de olika talarna och märker snart hur de samt och synnerligen undviker att närmare beröra för dem vanskliga detaljer. Och om de nämns så sker detta vanligen med en liten publikfriande finess. Det verkar som om själva saken är av underordnad betydelse. Huvudsaken är att "jag" får rätt och så mycket och så effektfullt som möjligt lyckas "fläska till" motståndaren. Det blir på detta sätt något av fotbollsmatchens stämning i lokalen.

Ofta ropar talarna efter en mera objektiv syn hos motståndaren. Men, handen på hjärtat, vem utom Vår Herre är mäktig objektivitet?

Sista skriket i denna väg är väl de oändliga dispyterna om barnuppföstran, testning o. d. Ett barn skall uppföstras i frihet, få svära och slåss och leva rövare hur som helst bara det inte får s. k. aggressionshämningar eller andra hämningar. Ingen tänker på att detta barn skall leva bland andra människor än föräldrarna och framför allt tycks ingen göra klart för sig vilken verklig chock ett så uppföstrat barn kommer att få, när det på egen hand skall ut i livet med alla dess lagar och förbud.

Men kanske ligger något av verkligheten bakom uppföstringskulisserna i följande lilla näpna historia:

Den unga modern kom till det stora varuhuset med sitt modernt uppföstrade barn. Detta fick i skyltfönstret se en gunghäst och klev genast in och satte sig att gunga. När modern handlat färdigt ropade hon på barnet som dock fortsatte att gunga. Biträdenas försök gick lika illa. Man måste tillkalla både avdelningschef och verkställande direktör. Men ingen makt på jorden tycktes kunna få barnet att kliva ut ur fönstret.

Då erinrade sig ett av biträdena att den stora barnpsykologen bodde snett över gatan. Han om någon skulle väl kunna få ut barnet? Man ringde och den store barnpsykologen kom, fattade genast situationen, gick in i fönstret och viskade något i barnets öra. Detta ryckte till och klev ögonblickligen av hästen och vandrade snällt vid mammans hand ut på gatan. Modern verkade undrande och slutligen kunde hon inte längre hålla sin nyfikenhet i styr. Hon sade:

— Vad var det den där farbrorn viskade till dig?

Barnet såg sig skyggt omkring och svarade:

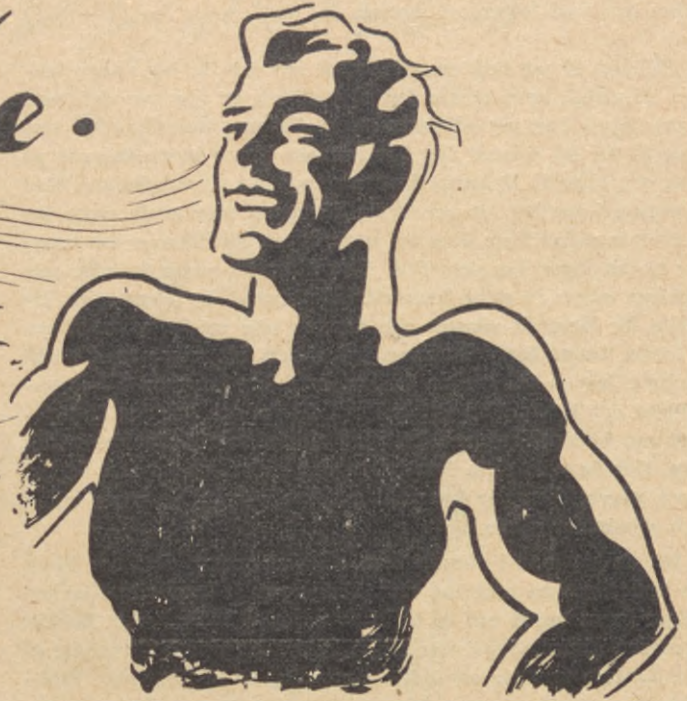
— Om du inte genast kliver ner från hästen skall jag skära halsen av dig.

När höststormen

dånar därute.

av GREM

Därute dånar höststormen, och i vildaste fart jaga väldiga, grå molnmassor fram över himlen. Den tycks aldrig vilja ta slut, all denna mäktiga rikedom av fuktighet. Ständigt storma nya massor förbi i en aldrig sinande ström. Man undrar, varifrån de komma, och vetenskapen ger svar. Från hav, sjöar och vattendrag, ja från växter och djur, stiga sakta och omärkligt fuktiga avdunstningar uppåt. Då de nå kallare luftlager, förtätas de, dimbildas, bli moln och föras omkring av vinden. Ett moln, vad är det? Svävande vatten, flygande hav.

Utom de översta snedställda ventilerna äro alla fönster på sanatoriet stängda. Ventilerna äro nämligen alltid öppna, för att vi sjuka alltid skola ha frisk luft att tillgå. Och nog få vi frisk luft i dag. Den flödar in i övermått och när blåsten riktigt tar i, rister och skakar det i ventilerna så man frestas tro att de skola springa i bitar. Då fladdra gardinerna långt inåt rummet. Mina kamrater tycka att det är ett riktigt ruskväder och krypa ihop under filtarna. Själv ligger jag orolig och vrider mig. Jag har alltid tyckt om friska vindar och nu skulle jag helst vilja rusa fram till fönstret, öppna det på vid gavel, ta av mig pyjamasjackan och spänna ut mitt bara bröst mot stormen. Mig slår du inte omkull! Men jag gör det inte. Jag törs inte. Syster kunde komma. För övrigt är jag sjuk. Mina lungor äro trasiga och jag har feber. Det måste jag göra klart för mig och försöka inrätta mig därefter, hur ogärna jag än vill. Jag ligger vackert kvar i sängen men kastar mig otåligt fram och tillbaka.

Då och då smattrar regnet mot rutan. Det kommer plötsligt och stötvis. Ibland är det enstaka, stora droppar, som rita tjocka

streck utefter glaset. Ibland åter slungar blåsten med stigande och fallande häftighet långa spjut av vatten mot fönstren. Spjuten slås sönder mot rutorna, som bli alldeles överskölda. Det ligger något eggande i det allt ursinnigare regnsnittet. Det är, som om det skulle uppfordra till verksamhet. Min oro blir allt större, det hettar i kroppen, jag slänger av mig filtarna och drar dem åter över mig. Hur länge skall jag behöva ligga så här? En månad har jag redan legat, och den tycks mig som en evighet. Det är, som om jag aldrig skulle ha gjort annat i hela mitt liv än legat i denna fördömda säng. Jag känner, att jag måste lämna den. Jag vill ut, måste ut! Ut i skogen! Varför ligger jag då kvar? Varför finner jag mig i detta? Varför bryter jag mig inte ut till friheten? Ut, ut . . .

*

Men jag är ju ute, mitt ute i skogen. Ah, det är härligt! Jag känner den våta mjuka mossan under mina fötter. Så skönt det är att gå i den! Den är inte som annan mark, hård att sätta fötterna emot. Nej, i den sjunker man ned så behagligt, i den suddas gränserna ut mellan fot och jord. De smälta samman. Man känner sig närmare naturen, samhörig med den, nästan som ett träd.

Ovanför mig susar det i de svajande trädtopparna. Man hör, hur brusvägen kommer, tilltar i styrka, avtar och avlöses av nästa, innan den själv helt hunnit tystna. Ibland växer den ut till ett brakande dån, ett dån, som växer sig allt större och strävar högre, ju högre den når, utan att någonsin nå den sista eftersträfvade höjden. Den är som människans hopplösa strävan mot allt fjärrare och mer ouppnåeliga mål. Och ändå är dånets bara den våldsamt framrusande luftens friktion mot träden.

En gran ristar av sig alla de små fina vattendropparna i sitt grenverk över mig. Min nakna kropp blir så behagligt avkyld. Naken!? Varför är jag naken? Inte har jag väl gått hemifrån utan att klä mig? Besynnerligt, nu står jag i alla fall här naken och känner granduschen svalka mig. Vad gör det för resten? Här finns ju ingen människa, jag är alldeles ensam. Det är ljuvligt att vara ensam. Jag skulle vilja stanna här för alltid och växa fast med fötterna i mossan.

*

Plötsligt är jag inte ensam längre, och inte är jag naken heller. Konstigt, nyss tyckte jag så bestämt, att jag var det, men naturligtvis har jag kläder på mig. Sådana underligheter man kan få för sig ibland! Jag har kronans grova marschkängor på mig och blåställ. Byxorna äro nedstoppade i strumpskaften. Med kompass i ena handen och karta hängande över axeln rusar jag i stark motvind fram över ett stort, öppet fält. Skorna äro tunga av tjocka lager lera och jord. Några hundra meter framför mig springa några av mina kamrater. Det kunna de gärna göra. De hålla för långt åt vänster och komma inte att hitta kontrollen i första taget. Själv kommer jag säkert att snart se ett rött skynke brinna till mellan träden, bara jag kommer till skogsbrynet där borta. Men det är långt dit än, och hur jag än strerar mot vinden, kommer jag visst aldrig framåt. Fortare måste jag. Det är näst sista kontrollen det gäller, och sedan är det bara några kilometer kvar till målet, där rykande varm mjölk och vetebullar vänta.

Nu är jag inne i skogen igen, alldeles ensam. Det har blivit så underligt tyst omkring mig. Terrängen är besvärlig. Marken stiger brant uppåt och är täckt av mossiga kullerstenar. Mellan stenarna finnas djupa, förrådiska hål. Jag måste akta mig, så att jag inte trampar ner och fastnar. Det är så lätt gjort. Växtligheten utgöres av den tätaste och risigaste granskog jag någonsin sett. Men granarna äro döda och alldeles grå. Grenarna ha inte ett enda barr, och de ha trasslat in sig i varandra, så att jag endast med största svårighet kan ta mig fram. Men jag måste uppåt. Varför vet jag inte; jag bara känner att det är så och arbetar ihärdigt. Jag blir varm och andfädd. Ansträngningen sköljer en varm svettvåg över hela min kropp. Men det gör ingenting, sur är jag förut av regn.

Så tar skogen slut. Framför mig reser sig en lodrätt uppstigande, alldeles slät och blank bergvägg. Jag stannar och letar efter någon spricka eller skrovlighet, som skulle kunna ge fotfäste, men finner ingen. Jag känner mig för med händerna och sträcker ut armarna allt längre och längre. Jag tänjer ut dem, och de bli så långa och smala. De fara oroligt fram över bergväggen, och fingrarna darra hastigt och trevande som en insekts känselspröt mot den. Den är hal och fullkomligt jämn överallt. Det blir ingen annan råd än att vända tillbaka samma väg, som jag kommit. Jag drar åt mig armarna och vänder mig om. Men där finns ingen återväg. Endast ett bottenlöst djup, och jag står på ett mycket litet klippusprång. Jag hissar och får en känsla av att jag faller. Men i själva verket står jag kvar.

I detsamma tar det till att blåsa. En isande kall vind sveper om mig. Jag fryser, skakar och hackar tänder. Blåsten tilltar, blir kallare, tränger igenom mina tunna kläder och fyller dem med luft. De spännas ut som segel och vilja lyfta mig. Jag har all möda i världen att hålla mig kvar. Då en häftig stormil kommer, kan jag inte spjärna emot längre. Jag slungas våldsam högt upp i luften, och så blir allt stilla omkring mig, så ljuvligt stilla. Kylan försvinner, blåsten är icke mer. Omvärlden är helt borta. Det finns bara jag och luften, och i den håller jag mig svävande som en ballong. Det är så skönt att sväva på detta sätt, bara sväva . . .

ÅTERTÅG

Dagen var tung.

*Genom soldisblå rymd
en brännhet sol
stekte i vägens dammiga spår,
där han kom,
en pilgrim,
i kåpa grå,
från kärlekens örtagård.*

*I handen han höll
en blombukett
och blad efter blad
i vägdammet föll.
Förbrändes till aska
eller trampades ned
av återtagstunga,
bittra steg.*

*Mot vägens glammande följe
han log,
medlidsamt, förstående.*

— — —
*Ack, skrattande glädje,
hur mycket av dig
blir ej hårdtrampad slagg
vid den mänskliga
kärlekens port.*

Sekel Nordenstrand.

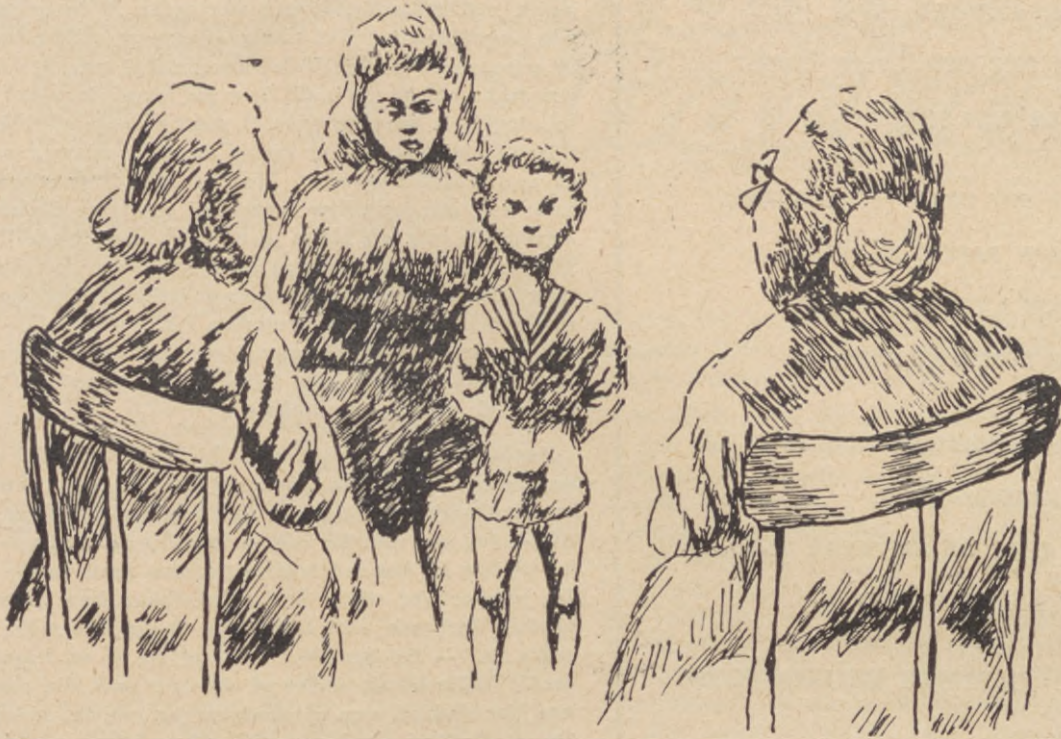
*

"Ska' Jansson ha kaffe?" Det är Hildur, biträdet, som frågar och ruskar mig i armen. Jag ligger svettig och fryser, filtarna ha glidit ned på golvet, och lakanen har jag snott flera varv om mig. "Inte får han sparka av sig filtarna", fortsätter Hildur, medan hon slår i en kopp kaffe, varpå hon gör i ordning i sängen åt mig. Långsamt, liksom motvilligt — det var så skönt att sväva — vaknar jag till medvetande och börjar dricka mitt kaffe. Snart skall jag berätta för mina kamrater min dröm, och de skola säga, att jag yrar.

Det rister och skakar i ventilerna, gardinerna fladdra och därute dånar höststormen fortfarande . . .

Paul Kollman:

DET FINA BESÖKET

E. Jonzon.

Det skall bli besök i dag. Jag har hört mor och mormor diskutera saken, de skulle ordna med en hel del. Besök avskyr jag, för då får man inte vara sig själv. Först och främst tvingar de stora på en nya fina kläder, som man måste vara rädd om. Sedan kommer de och börjar med sin tröttande ramsa: du skall . . . du skall . . . — inte . . . Och så vidare! De försöker med lämpor: "var nu riktigt snäll, visa vilken duktig gosse du är . . .", men avslutningen brukar alltid bli så här: "skäm för all del inte ut oss, för då . . .!" Ja, fortsättningen överläter de åt min fantasi att måla ut, en sak, som inte faller sig alltför svår tack vare tidigare erfarenheter. Ja, så är de stora. Överallt känner man deras tvång.

— Palle lilla, kom hit ett tag! — Ja, mamma! — Nu börjar förberedelserna . . .

Besöket väntas när som helst, och jag är upprigad — samt vid dåligt humör. Halsen, öronen, fingrarna, ja hela jag, skiner av renhet, så att jag nästan känner mig naken. Den kvinnliga delen av vår familj springer omkring som uppskrämda höns i en bur för att se efter om allt är i sin ordning. Till min stora förnöjelse ser jag, att jag inte är ensam i den belägenheten att vantrivas. Morfar har nyss uppmanats att flytta på sig för någon anordnings skull och drar sig nu tillbaka, under det han uppbragt muttrar något om att man i dag ingenstans får läsa sin tidning i fred. — Och så ringer det plötsligt på dörren. Innan min mor går och öppnar, kastar hon en blick på mig, ni vet en sådan där blick, som uttrycker allt mellan en bön

till mig att vara snäll och hotelsen att få ett kok stryk. Därefter går hon och öppnar. Ute i tamburen blir det genast liv och rörelse. Jag passar på att kika genom dörrspringan. De är tre stycken tanter, som tågar in från korridoren. Det är helt enkelt otroligt, vilket väsen de kan åstadkomma. Så småningom blir de färdiga där ute och ordnar sig för inmarschen i vardagsrummet. Nu blir det strax min tur. Dörren slås upp och tanterna strömmar in åtföljda av min mor. Blygt stiger jag fram för att hälsa. De har knappast fått syn på mig, förrän de börjar överfalla mig med å-anden och a-anden (medan jag själv skulle föredra ve och ack). "Vilken söt gosse du har!", ropar de till min mor. "Och vilka vackra ögon han har!" — De har tagit mig i mitten och turas nu om att kyssa och klappa om mig, så att jag blir alldeles vimmelkantig. Under ett lugnt ögonblick ser jag min mor, som står bredvid — med den mest strålände uppsyn, som kan tänkas. Min morfars ankomst gör slut på jamandet och vänder tanternas uppmärksamhet från mig och jag griper tillfället att helt stilla smyga mig i väg. Från ett hörn betraktar jag våra gäster. Det är två äldre damer och en ung snygg flicka. Mina observationer avbryts, ty vi skall börja med middagen. Det, hela förlöper dock denna gång utan större olyckor med det undantaget att jag spiller efterrätten på min nya vita skjorta. Äntligen reser vi oss från bordet, sedan den ena tanten kärleksfullt torkat den sista saftdroppen från min haka (från ett ställe, dit jag inte räckte med tungan).

Samtalet kan börja. Tanterna slår sig ned på soffa och stolar

Sommarvisa

OM SOMMAREN ÄR DET SÅ SKÖNT

OCH UNDERBART ATT LEVA.

DÅ SPIRAR DET OCH LYSER GRÖNT

I VARJE VRÅ OCH SKREVA.

DÅ DOFTAR DET FRÅN TEG OCH ÅNG

AV GRÄS OCH SAFTIG KLÖVER.

I TÄPPA OCH I TRÄDGÅRDSSÅNG

FINNS ALLT SOM MAN BEHÖVER.

OCH ODLARN FRÖJDAS OCH BLIR GLAD

AT LÄTTA AFTONSKUREN.

DÅ ROTAS STRÅ, DÅ FRISKNAR BLAD,

DÅ ANDAS ALL NATUREN.

HELMER GRUNDSTRÖM.

medan jag drar mig tillbaka till en vrå och letar fram några leksaker. I dag blir leken inte lika rolig som annars, då man kryper omkring på golvet på händer och fötter. Ett tag får jag lust att "ha roligt", men med tanke på mors allvarligt menade hotelse låter jag bli att utföra uppsåtet. "Huvudsaken att man åtminstone får vara ifred för sig själv", tänker jag. Men härligheten varar inte länge. Snart hör jag nämligen min mors röst, som i åtminstone 25-öres karamellton, ropar: Palle lilla, kom hit till oss! Missmodigt slänger jag mina leksaker och lyder uppmaningen. Strax badar jag i ljuset av fyra förtjusta kvinnliga ögonpar. Det dröjer inte länge förrän de vanliga frågorna duggar ned på mig. "Hur gammal är du min gosse?" — Det är rena rama plågolustan, tänker jag, ty jag har helt nyss hört min mor säga min ålder. Därför dröjer jag med svaret. "Säg det, säg hur gammal du är", uppmuntrar min mor. Jag lyder. Det tycks bli värre än vanligt denna gång. Den ena frågan avlöser den andra. Tanterna får inte nog av att dalta med mig. Jag känner mig mycket obehaglig till mods och har behov av att göra någonting. I brist på lämpligare sysselsättning petar jag mig i näsan. Min mor är den första, som märker försyndelsen, börjar blinka åt mig och gör hemliga hotfulla rörelser med händerna. Själv är jag nu så uppskakad av beröm och frågor, att min motsägelstusta besegrar respekten med den påföljd att jag ogenerat blinkar tillbaka och med om möjligt

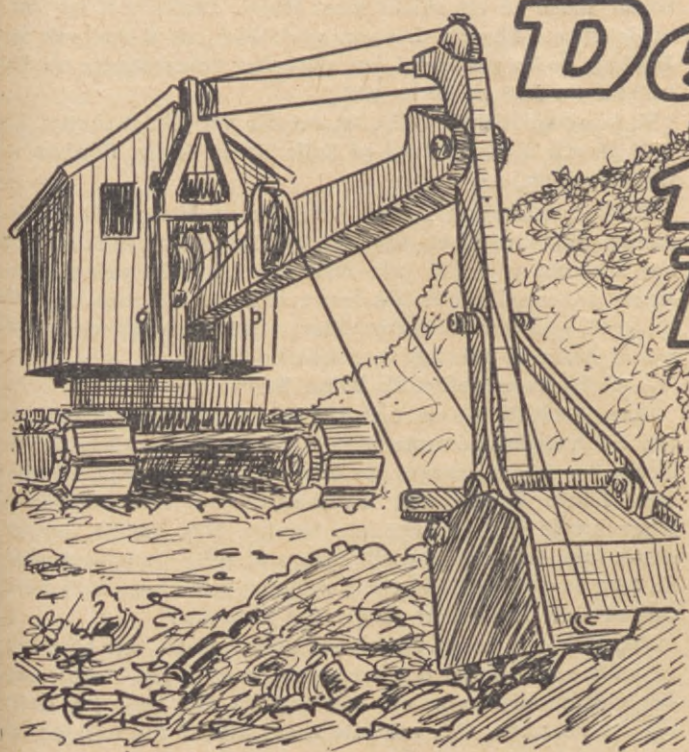
ännu större iver fortsätter min nyss upptagna sysselsättning. Under tiden har även tanterna iakttagit mitt ofina förehavande och börjar blinka sins emellan. "Palle lilla", hör jag min mor plösligt säga med honungslen röst, i vilken endast jag kan förnimma den farliga bitonen, "du vet, att man inte får peta sig i näsan. Varför gör du det då?" — "Därför att jag tycker om det!" kommer svaret rappt och sanningsenligt. Den därpå följande tystnaden avbryts endast av kvävda frissningar från den unga damens håll. Själv är jag en aning förvånad över den verkan, som mitt svar utlöst, men innan jag ens hinner tänka på ett snabbt återtag, är min mor redan på benen och ruskar mig i nackskinet. "Vet skäms, din stygging." Sedan blir det ett par smållar på den "fula" handen. Jag vet mig faktiskt ingen annan råd än att ta till lipen för att på det sättet energiskt ge uttryck åt min förtryelse. I samma ögonblick höjs ett enstämigt jammerskrik ur de tre tanternas munnar, som åtföljs av medlidsamma ojäanden. Tre par tröstvilliga armar sträcks emot mig, och jag väljer beslutsamt den unga flickans. Denna klappar om mig och blåser på min "stackars" hand. "Nu är det väl bra igen?" — Jag nickar lidande och ger henne en välförtjänt puss, en händelse, som åter underblåser tanternas begeistring och kommer dem att utbrista i idel smickrande tillmälen. Jag sneglar bort till min mor, i vars ansikte det bistra uttrycket ännu dröjer kvar, men vilket inför denna stormflod av beundran är på väg att utplånas.

Besöket närmar sig sitt slut. Tanterna har gjort upprepade anspelningar, att det är tid att ge sig i väg igen, men min mor är oförståndig nog att nödga dem ideligen sitta kvar en stund till. — Jag går omkring och — "snäll" som jag är — funderar jag på, hur jag kunde återgälda tanterna deras visade vänlighet. Jag plockar ned några fina chokladbitar från julgranen och bjuder. "Nej tack, mitt kära barn, ät du bara själv. Vi är så mätta nu." — Ett ögonblick funderar jag på att fråga dem, om det är därför att de tänker på sin figur som min mor, som de inte äter choklad, men så påminner jag mig det stränga förbudet att för Guds skull inte ställa några frågor och låter bli. — I stället får jag plötsligt en strålande idé. Om de nu själva inte vill ha choklad, så kanske . . . Jag störtar mig på julgranen och plockar ned den ena godbiten efter den andra. Till sist har jag en liten hög, som endast med möda ryms i mina bägge nävar. Så vänder jag mig åter mot de andra, som betraktat mitt beteende med stigande förvåning. Långsamt styr jag mina steg till den äldsta av tanterna, medan jag sträcker fram händerna med godsakerna emot henne, som häpen tittar på mig. "Här har tant", säger jag och tillfogar upplysande; "för sina barn". — Det blir tyst ett tag, men så bryter skrattet löst. De vaggar fram och tillbaka på sina stolar, hålla nästan på att kikna. Den ena liknar betänkligt min mormor, då hon sätter ett fiskben i halsen. Den oväntade effekten, som jag åstadkommit förvånar mig i högsta grad, men då den ena tanten mellan tårarna pressar fram, att jag är det "gulligaste" barn, hon någonsin sett, blir jag ond. Aldrig kan man göra någonting rätt för de stora. Antingen grälar de eller också skrattar de ut en. Jag vänder mig om och rusar ut, "tjurar", som de kallar det för, medan skrattet bakom mig sväller ut till en sannskyldig orkan.

Äntligen säger tanterna adjö och gör anstalter att gå hem. Trumpet räcker jag handen åt de två äldre, men när jag till sist kommer till den unga flickan, är jag så mycket blidkad, att jag ger henne en kyss.

Då dörren efter dem fallit i lås, hör jag, hur en lättnadens suck undslipper min mor. Tur att det inte kommer besök varje dag! — Jag säger detsamma!

Emil Hagström:

Den gamla nässel- backen.

Varför skulle en sopbacke inte ha själ? Den har sitt ansikte, sin karaktär, sina speciella sopor. Den är i mångt och mycket lik en människa. Ingen filmhjärte med divalater, ingen Rudolph Valentino eller Clark Gable, inte ens någon Thor Modéen eller Kulörten, utan rätt och slätt en enkel, fattig människa utan pretentioner, utan anspråk, en stackare som kommit på sned i livet. En pauvre honteux. Beklagansvärd därför att livet varit illa med honom och därför att han söker dölja sitt elände bakom en tjock fäll av nässlor, baldersbrå och bolmört. Innan sopåkarna började tömma sina soplåsar över honom hade han varit en helt vanlig skogsbacke med gulmåra och vildtörne, betande kor och lekande killingar. Men det var före järnvägen, kåkarna och skjulen, det var innan staden marscherat ända fram till backens fot, långt före funkis, radio, världskrig, flygmaskiner och atombomber. Det var under idyllens och romantikens dagar.

Och varför skulle en sopbacke inte ha sina dagdrömmar: spyflugorna blir skimrande sländor, de dammiga stadsduvorna stolta örnar, sopkuskarna kungliga kuskar och soporna... ja, vad brukar väl finnas i en sjuglasvagn? Och en dag kom upp-vaktningen.

En fattig, gammal syfröken i urmodig kappa och halvvantar, var ute och tog en enkel promenad. Hennes besök hos sopbacken berodde på ett misstag, men det gladdde honom trots allt. Se, den gamla, närstyrta syfröken trodde att baldersbrået var prästkragar. Det var så länge sedan hon haft råd att åka på landet, att hon rakt glömt hur en prästkrage såg ut.

— De är lite dammiga, sa hon. Men det är dock prästkragar. Hon tog mig sig en stor knippa, ty det fanns en hel skog

av dem. Då hon gick bävade sopbacken under hennes små, trippande fötter. Och hade sopbacken ett hjärta, så förlorade han det troligen till den stackars, lilla fröken i sin gamla kappa.

Det dröjde några dar, så kom det ett nytt besök, denna gång en ung man med brillor. Han såg ut att vara en lärd karl: blek var han, närstynt var han och röd om näsan. Han gick omkring och stirrade i en bok, synade blommorna, jämförde rotställning och blomkorgar och läste på latin. Så fick han då syn på bolmörten. Apoteket köpte drogen, det visste han. Man hade bett allmänheten hjälpa till att insamla medicinalväxter. Den unge mannen i brillor ville göra apotekarn en tjänst. Han tog bolmörtsplantorna med sig för att torka. Den var en lärd och hygglig ung man, och sopbacken började tro, att han var något förmer. Och glad över upptäckten ville han snygga upp sig litet, borsta av sig det värsta. Men det hade varit bättre han låtit bli. Dammet blåste upp i en tjock sky, den snälle, unge mannen fick en nysattack, snubblade i sin närstynt, föll och skrapade näsan. Sedan kom det inga besök på ett tag. Sopbacken kunde dagdrömma i fred. Sopåkarna hade slutat stjälpa sopor över honom. Men de gamla fanns där. Och sopbacken drömde...

Det fanns många minnen i hans mage: knutbiran, pund, tilltugg, polisrazzior, fest i Kapernaum, anjovis på bordet, skinka, O. P., rykande glögg, gamla studentmössor och lagerkransar. Alla dessa minnen fanns i sophögens mage. Därför kände han sig ibland högtidlig till mods, ibland rädd och orolig, ibland yr i mössan och konstig, illamående, sömnlös och spökrädd. Det hade blivit så tyst sedan sopkärorna slutat stjälpa sopor över honom. Men han hade blivit prydligare. En tjock, grön nässelrock dolde hans elände. Men den nya tiden var på väg...

Man sprängde, rensade upp, stakade ut, reste höghus och skyskrapor. Bang, sa det. Och den stackars sophögen hoppade till av förskräckelse. Det skramlade till bland anjovisburkarna då skottet gick och stenskövorna krossade ett par tombuteljer. Vem i Herrans namn ville en gammal sophög något illa? En fredlig, gammal sophög som aldrig bråkat, aldrig retat någon människa i hela, vida världen, bara varit en hygglig sophög, en god granne till bangården, planken och de lutande skjulen och kåkarna. En solstråle blänkte till bland soporna. Den träffade en mässingsknapp, litet ärgig men ännu med en viss glans från fornstora dar. Kanske en gång överbefälhavarens

Ett jobb och en friare

(Forts. från sid. 14.)

Naturligtvis ransonerades även maten efter samma principer. Personalen fick t. ex. aldrig smör eller pålägg, och aldrig något annat sovel än fisk. Kokt fisk varenda dag. En dag fick Judit en örfil för att hon stoppat ett par korvskivor i munnen. Det hjälpte inte att Judit förklarade att korven redan var betald. Den hade nämligen kommit tillbaka från matsalen.

På så sätt uppfostrades vi till ögontjänare. Och när draken — som vi kallade föreståndarinnan — gick ut tog vi därför skadan igen. Då gjorde vi omeletter, härliga smörgåsar på franska med ost, skinka och leverpastej. Och mer än en gång var vi nära att sätta rostbiffen i vrångstrupen, om draken helt oförmodat återvände.

Fritiden blev för mig ganska trist. Alla de andra flickorna försvann då med sina mer eller mindre tillfälliga grönalundskillar, men jag hade ingen. Lily ville i sin godhet hjälpa mig på traven.

— De' kla't du ska ha en kille. Men du ska laga att du får en som du kan kila stadit me'.

Men jag ville inte ha en kille. Romantiskt lagd, som jag var, borde min beundrare vara något av en sagoprins. Med en sådans yttre och inre företräden. Han kom också i sinom tid. Fast inte på en eldig springare utan på en cykel. I stället för svärd bar han en spenatkorg på armen, och kring halsen dinglade en begravningskrans i ljusa, daggiga rosor. Ur denna stack upp det fulaste ansikte jag någonsin skådat. Sagornas satyrer är skönheter mot detta. Om man därtill lägger den krumma ryggen, de korta, skeva benen och hans orangutangliknande armar, så är bilden någorlunda korrekt.

Ja, sådan var min sagoprins. Och en mera enträgen beundrare kan säkerligen inte historien uppvisa.

I sanningen namn måste jag förstås framhålla att hans hjärta var gott som guld, och han hade också de ädlaste avsikter. Hans kärlek var verkligen både ren och sann, precis som hos sagans

prins. Han var aldrig fordrande. Nöjde sig vanligen med att stå och glo utanför vår port om kvällarna.

Men unga flickor är ju så ytliga. De vill ha yttre skönhet och tänker sällan på att sådant snart förgår. Därför satt jag darande uppe i fönstret. Lampan var släckt och ibland vek jag försiktigt undan gardinen i den bedrägliga förhoppningen att den trofasta varelsen skulle ha gått.

Kamraterna började tycka att det där var riktigt skojigt. De bjöd då och då upp honom på kaffe för att riktigt få njuta av min förtvivlan.

Slutligen måste jag, för att hindra honom komma till arbetsplatsen, följa med på bio några gånger. Då talade han alltid med mig som om vi redan vore förlovade och bröllopdagen bestämd. Ja, en gång lyckades han t. o. m. få mig med hem till sin chef, som var trädgårdsmästare. Där bjöds på kaffe, och när vi skulle gå sade han med faderlig ton:

— Tacka nu ordentligt för kaffet, Ester!

Sannolikt hade jag väl vant mig vid restaurangköket, om inte den där trädgårdsmästaren varit. Att kamraterna retades brydde jag mig inte så mycket om. Men draken började på att vilja spela försyn åt mig. Min kallsinnighet mot denne utmärkte friare kunde hon då rakt inte begripa. Han var ju som en skänk från ovan, en utmärkt man med goda framtidsutsikter. En man som varje flicka i min ställning borde vara stolt över. Och så hade han säkert pengar "på kistbotten".

Hon gick t. o. m. så långt i sin nitälskan, att hon bjöd mig på kaffe med franska och leverpastej, medan jag bearbetades. Jag svarade något vagt om min ungdom. Det hade jag lärt i kärleksromanerna. Och när inte annat hjälpte framhöll jag så min fysiska motvilja för denne grönsakshandlare.

Då rann humöret på draken. Som väl var hade jag redan hunnit svälja sista tuggan av leverpastejen. Annars hade hon väl slitit den ur halsen. Hon var pionröd av ilska och vrålade:

— Nutidens flickor är sig då lika. Dra med dåliga karlar om nätterna det passar, men när en hederlig friar då rynkar de på näsan.

Detta tyckte jag nu inte var riktigt rättvist. Jag har ju suttit inne varje kväll — nästan. På måndagsmorgonen packade jag därför ihop mina tillhörigheter och flyttade till nästa krog.

eller överceremonimästarens knapp. Fin var den. Och sophögen glömde sin rädsla, så stolt var han över knappen.

Det var en ny tid på marsch. Bergknallar sprängde man bort, anlade breda, asfalterade vägar. Och ljus ville man ha, ljus som sken hela natten. Månen, Orions bälte, Venus och Stora Björn bleknade bort inför lyktorna då man gick på vägen. Romantiken fick stryka på foten, busar och troll flydde för ljuset.

Sopbacken kände sig enkel, vardagsklädd som han var. Den gamla generalknappen började bli alldeles grön. Anjovisburkar och glasskärvor var inte mycket att visa världen. Han kände sig trött och lessen, den snälla gamla sopbacken. Därför var det bäst som skedde med honom.

Den nya tiden hade grävsopor. De grävde sig allt närmare sopbacken, och slutligen började de böka bland anjovisburkarna och allt det andra skräpet. Då skoporna vinschades upp för att tömmas på lastbilsflaket blev det ett djupt hål efter dem. Och det hålet blev allt större och större. Backen kände sig som en patient hos en alltför ivrig benkarvare. Men samtidigt kände han sig förnygrad. Anjovisburkarna och tomglas

och trasiga studentmössor var inte hans rätta jag. Hans rätta jag låg begravt under årens soppor. Han var glad att bli fri från allt detta och kände sitt självförtroende vakna.

Bara två dar tog det att rensa opp. Och alltsammans fraktades bort, vart visste inte backen. Det gjorde honom också detsamma. Huvudsaken för honom var att han kände sig yngre och blev kvitt alla gamla sopor. Och då backen var renskrapad och grävd och sprängd — och ondulerad, byggde man ett slott: så ståtligt och värdigt och vitt och fint, att man sällan sett maken. Och dit flyttade den snälla, gamla syfröken, då hon inte längre kunde klara sig på egen hand.

— Här var det jag plockade prästkragar en gång på tiden, sa hon glatt igenkännande. Och det var som skulle slottet vara en gammal bekant till henne för de prästkragarnas skull.

På den nya, fina vägen gick ungt folk och äldre folk, och alla såg beundrande upp mot den vita, fina byggnaden.

— Det är nya ålderdomshemmet, sade man. Tänk vad de fattiga har det bra nu för tiden. Jag minns väl jag hur det var förr i världen... jag minns väl sopbacken... tänka sig en sopbacke... sådant är livet... en sopbacke.

De Lungsjukas Riksförbund

(Forts. fr. sid. 10.)

det intrycket att hr Eriksson, som socialvårdskommitténs ordförande, angripit problemen i den bestämda avsikten att åstadkomma det allra bästa som omständigheterna — och finanserna — medgivit då det gällt att ställa förslag till förbättringar både för ålderspensionärerna och invaliderna. Detta framgick icke minst av de svar hr Eriksson, efter föredragets slut, gav på alla de olika frågor som ombuden hade att komma med. Men landshövding Eriksson framhöll dock med skärpa att förslaget till — och den sedermera av riksdagen antagna — lagen om folkpensioneringen ingalunda fick anses utgöra den slutgiltiga lösningen av detta problem men dock måste anses utgöra ett stort steg i rätt riktning. Att lagen, liksom alla verk av människor, måste vara behäftad med mänskliga fel och svagheter kunde ju inte hjälpas, man hade i alla fall gjort sitt bästa.

Efter det med rungande applåder hälsade anförandet tackade mötesordföranden hr Eriksson och meddelade ombuden att de kunde få framställa frågor och få dem besvarade av hr Eriksson.

Innan dessa kommo igång höll danske ordföranden, Jens Christiansen, ett anförande, vari han redogjorde för bestämmelserna i den lag om hjälp till sjuka och invalider, som lördagen den 30 juni antagits i Danmark. För bestämmelserna härvidlag redogöra vi på annan plats. Mötesordföranden tackade hr Christiansen för hans intressanta uppgifter och gratulerade danskarna till de stora framgångar de vunnit i hithörande frågor.

Bland de många frågor landshövding Eriksson fick att besvara fäste vi oss vid en från ett stockholmsombud, hr Sandin, vilken yttrade: "Enligt vad jag förstår skall intet indextillägg utgå på de fastställda pensionsbeloppen. Skulle man inte kunna tänka sig att vid en inträdande valutaförsämring, ett dylikt tillägg utgick."

Hr Eriksson svarade: — Socialvårdskommittén avböjde införandet av indextillägg, så gjorde regeringen och så gjorde även riksdagen och det just med tanke på hur ett sådant skulle verka i praktiken. Om vi skulle införa indextillägg, så skulle detta givetvis medföra ökning av pensionsbeloppen vid inträdande penningvärdesförsämring och detta skulle väl pensionärerna vara glada åt. Men om penningvärdet ökade så måste det också bli sänkning av pensionerna — och det skulle nog ingen vilja vara med om. Nu är i stället beslutat, att om en svår försämring av penningvärdet inträder skall ett visst fixerat extra belopp utgå — om vi ha pengar därtill. Detta är däremot inte så alldeles säkert, ty pensioneringen kostar f. n. omkring 800 millioner om året.

Intet mänskligt är fullkomligt.

Efter ytterligare en rad frågor och svar, som tyvärr av utrymmesskäl icke kunna relateras, yttrade landshövding Eriksson följande avslutningsord — innan han tvangs att kila iväg till ett sammanträde.

— Det är självklart att de nu föreslagna socialvårdslagarna icke äro fullkomliga eller i allo tillfredställande, lika litet som någon lagstiftning, på vad område det vara må, kan bli det. Lagarna föreslås och antagas ju av människor och intet mänskligt är fullkomligt. Vi ha dock gjort vad vi kunnat inom socialvårdskommittén och anlitat den förnämsta sakkunskap som stått till buds. Ändå är jag den förste att erkänna att resultatet inte kan vara tillfredställande för dem det berör, men jag tröstar mig med att de nya lagarna äro bättre än de gamla.

Mötesordföranden Gerhard Carlsson avtackade där-
efter landshövding Eriksson med följande ord.

— Vi äro mycket tacksamma för det uppoftande arbete som landshövding Eriksson nedlagt i kampen för att få fram bättre arbets- och levnadsförhållanden för de partiellt arbetslösa och bättre förhållanden för dem, som på grund av ålder icke längre kunna delta i arbete. Det är självklart att ingenting är fullkomligt, så icke heller de lagar som avse att skydda de gamla och de arbetslösa och dessa nöja sig heller säkerligen icke med mindre ytterligare revidering sker. Mycket måste förbättras och en opinion måste skapas för att vi skola kunna få fram en verklig folkmening för att de gamla och invaliderna ha rätt till tryggade arbets- och levnadsförhållanden. Vi äro villiga att ställa våra erfarenheter till förfogande för dem som vill hjälpa oss och jag vill uttala ett tack till landshövding Eriksson för de stora insatser han gjort.

Privatgeschäften i välgörenhet måste stoppas.

Efter lunchpausen behandlades de till förbundsmötet inkomna motionerna, av vilka den för framtiden betydelsefullaste hade Kronobergs läns konvalescentförening till upphov. Nämnda förening föreslog prövningen av de möjligheter som förefinnas att gemensamt med övriga partiellt arbetslösa organisationer åstadkomma ett slags märke, avsett att placeras å samtliga tidningar och tryckalster som av de partiellt arbetslösa egna organisationer säljas till allmänheten till förmån för verksamheten. Kunde ett sådant märke inregistreras och få skydd i likhet med ett varumärke skulle man genom effektiv propaganda kunna göra allmänheten underkunnig om att märket utgjorde en förutsättning för att den tidskrift som utbjöds till salu också tjänade ett legalt välgörande ändamål. På detta sätt skulle man småningom kunna komma till rätta med alla de obkyra tryckalster, som av privata geschäftmakare utges under välgörenhetens täckmantel.

Förbundets verkställande utskott hade tillstyrkt motionen och förbundsmötet beslutade bifalla densamma.

Det blir alltså samarbetskommittén för de partiellt arbetslösa som får förslaget på sin lott att realisera. De lungsjuka hoppas på snara resultat, den gemensamma saken till bästa.

Nödvändigt vara a jour med den sociala utvecklingen.

Efter motionernas behandlande överlämnades ordet till Rudolf Zetterlund i förbundsstyrelsen, vilken i ett lagom långt anförande redogjorde för sociala utskottets arbete under verksamhetsåret. Talaren redogjorde vidare för den s. k. Kjellmankommitténs betänkande

och uppmanade ombuden att sätta sig in i detta. Kontentan av betänkandets förslag är att den partiellt arbetsföra skall infångas redan vid sängen eller den sjuke då han blir sjuk och kan misstänkas bli partiellt arbetsföra. Detta blir en uppgift för de föreslagna kuratorerna och om dessa sköta sin syssla på ett rätt sätt kommer många svårigheter att övervinnas.

Ett socialt utskott inom vårt riksförbund är nödvändigt och det är på ett kommande sådant utskott det beror huruvida förbundet skall kunna hålla sig a jour med utvecklingen på socialvårdslagstiftningens område eller om vi komma att släpa efter. Och att det är nödvändigt för oss att vara med utvecklingen, torde väl icke kunna bestridas.

Två Bommersvikskurser beslutade.

Förbundsstyrelsen hade tidigare beslutat att innevarande år anordna en två veckor lång kurs i socialvårdskunskap vid Bommersviks förbundshögskola. Denna kurs var avsedd att vara en påbyggnad på de tidigare hållna kurserna och att till denna skulle uttagas de bästa eleverna från de förut anordnade kurserna. Vid kursen skulle föreläsningar hållas av erkända kapaciteter på hithörande områden och genom att kurstiden nu utsträckts till det dubbla mot tidigare skulle undervisningen kunna bli mycket effektiv. Vidare hade förbundsstyrelsen beslutat att år 1947 ordna

ytterligare en kurs, då på en vecka och för sådana som icke tidigare varit med.

Förbundsmötet sanktionerade dessa beslut.

Lång diskussion om eftervård och arbete.

Lördagens förhandlingar började med ett föredrag av assistent Olle Bergström, vilken på ett anslående sätt talade om sina erfarenheter av arbetsberedning för partiellt arbetsföra. Ett avsnitt av detta föredrag återfinnes på annan plats i tidningen.

Efter det bergströmska föredraget följde en synnerligen livlig diskussion, vilken småningom visade sig dra så långt ut på tiden att tidsbegränsning måste tillgripas.

Bland diskussionsinläggen må anföras vad socialvårdssyssloman Einar Lind från Göteborg framhöll om fattigvårdens möjlighet att jämlikt lagen även hjälpa behövande till viss utbildning. Han yttrade: — Jag finner en sak i assistent Bergströms föredrag något märkvärdig, den nämligen att en person i Stockholm, som söker bidrag för yrkesutbildning icke kan erhålla sådant av brist på fonder. I dylikt fall borde man enligt mitt förmenande vända sig till fattigvården, ty denna har möjligheter att bispringa i varje situation. Detta är kanske icke allmänt beaktat och i varje fall äro möjligheterna mycket dåligt utnyttjade. Socialvården bör mera än hittills inriktas på att vara en hjälp till självhjälp. Man har hittills fäst alldeles för stort avseende vid § 1 i fattigvårdslagen men glömt bort §§ 2, 26 och 37. I första paragrafen talas endast om att fattigvården skall bispringa direkt hjälpbehövande men i de övriga nämnda paragraferna lägges huvudvikten vid, att hjälpa den sökande på ett sådant sätt att fattigvården icke vidare skall behöva ingripa. Herr Lind omtalade därefter ett par fall från Göteborg, där genom fattigvårdens försorg partiellt arbetsföra hjälpbehövande fått tillfälle till utbildning i nya yrken, varigenom de sedermera blivit fullt självförsörjande medborgare. Visst funnes det fortfarande på många håll en viss aversion mot fattigvården, men denna bör bekämpas och fattigvården utnyttjas så länge den existerar under nuvarande former.

Några direkta förslag eller yrkanden framkom icke under diskussionen, vadan man direkt övergick till val av verkställande utskott, övrig förbundsstyrelse och revisorer.

Omval och nyval.

Till V. U. valdes, enhälligt och med acklamation, Erik Frithiof, förbundsordförande, A. E. Gillberg, sekreterare, Einar Hiller, kassör, Sven Lindberg, Skutskär och Oskar Persson, Stockholm (omvalda) samt Olle Bergström och Hilding Ståhl, Stockholm (nyvalda). Till suppleanter i V. U. valdes: Hugo Karlquist, Stockholm, Stig Annermalm, Södertälje, Sven Sandin, Stockholm, Sven Tjäderqlou, Hagalund, Bertil Forsström, Sundbyberg, Carl Söderholm, Söderfors och Elof Eklund, Stockholm.

Till övrig förbundsstyrelse omvaldes Vidar Östling, Luleå, Charles Andersson, Örebro, Rudolf Zetterlund, Göteborg, Carl Hellström, Kalmar, J. B. Ahlblom, Mal-

Högklassiga varor direkt till kunden

Vår stora varukatalog, som utkommer årligen i mars och september upptager rikhaltig sortering av moderna klänningar, kappor, kostymer, underkläder av alla slag, yllevoror, strumpor, filter, täcken och sängkläder, skodon, paraplyer, väskor, tyger i stor sortering, heminredningstextilier, barnvagnar, ottomaner, leksaker, sportartiklar, ur, guld- och silververor, husgeråd, verktyg, redskap, pappersvaror, hygieniska artiklar m. m.

Obs. Stora egna tillverkningar.

Katalogen erhålles mot rekvisition så långt som upplagan räcker.

A.-B. WISKADALS FABRIK

BORÅS

mö och Fritz Emelson, Linköping, samt nyvaldes Yngve Mattsson, Härnösand och Harald Holm, Holmsund. Till personliga suppleanter för dessa valdes resp. Gerhard Carlsson, Piteå, Alfred Lindahl, Örebro, J. A. Hilmersson, Göteborg, Gustaf Björkander, Växjö, Gustav Thuré, Hälsingborg, Harald Roos, Norrköping, Sven Vallmark, Härnösand och Sigfrid Eriksson, Holmsund.

Förbundsrevisorer blevo: Ake Widell, Stockholm, Bengt Ericson, Rönninge, omvalda, och Lennart Åkerström, Stockholm, nyvald, samt suppleanter för dessa: Stig Sandberg, Stockholm, Linnéa Eriksson, Stockholm och Gustaf Ohlsson, Nacka. Till yrkesrevisor valdes auktoriserade revisorn Sven Falk, Stockholm, med auktoriserade revisorn André Falk, Stockholm, som ersättare.

Insamlingsverksamheten och tidningsfrågan under debatt.

Sedan valen klarats av var man framme vid dagordningens sista debattpunkt, nämligen diskussion om förbundets kommande verksamhet. Här startade förbundsordföranden med ett inledande anförande vari han först berörde en del för förbundet interna frågor och sedan yttrade sina farhågor för att den vid sanatorierna begynte arbetsterapin utmynnade i rena förvärvsarbetet och en strävan att göra sanatorierna till arbetsinrättningar. Sådana tendenser måste vi ta avstånd från. Vidare berördes centraliseringen av lokalavdelningarnas insamlingsverksamhet samt det enskilda studiearbetet.

Efter inledningsanförandet övergick man till en allmän diskussion av hithörande ämnen. Härvid kom även den ömtåliga frågan om föreningarnas utgivande av tidningar på tapeten och ett ombud framhöll att det för enigheten inom förbundet vore bäst om de av förbundet icke utgivna tidningarna upphörde.

Julinsamlingarnas centralisering uppfordrade även en hel del talare till inlägg men några nya synpunkter på denna sak framkommo icke. Allmänt rekommenderades centralisering — om icke annat så för att rätta sig efter de direktiv som från medicinalstyrelsen utfärdats om saken.

Det enda förslag som framkom under debatten rörde sig om en så enkel sak som att årsmötet skulle uttala sitt tack till styrelsen för det goda arbete som nedlagts för de lungsjukas sak sedan förra förbundsmötet. Förbundsmötet beslutade även att vara med på tacket.

Sedan man slutligen beslutat att även nästa förbundsmöte skall hållas i Stockholm var föredragningslistan genomgången och ordet överlämnades till de utländska gästerna, vilka i tur och ordning tackade för det nöje (!) bevistandet av förbundsmötet berett dem.

Mötesordförande Harald Roos tackade därefter ombuden för intresserat arbete och slutade med att utbringa ett leve för förbundet och dess verksamhet. Och att mötet skulle hurra kraftigt för den saken, var väl bara fullt i sin ordning.

Invaliditetsersättning i Danmark

I Danmark finnes en sammanslutning som heter De samvirkende invalidorganisationer, bildad av förbunden för de blinda, dövstumma, döva, kroniskt sjuka, vanföra och lungsjuka, och denna sammanslutning har stor del i den nya lag om invaliditetsersättningar, som av folketinget och landstinget antogs lördagen den 30 juni detta år.

Enligt denna lag, som allredan har trätt i kraft, utgår pension enligt följande:

	Köpenhamn	övr. städ.	landsorten
äkta makar (bägge sjuka) ..	2 310	1 960	1 662
äkta makar (en sjuk) samt			
ensamstående	1 560	1 326	1 122
inv.-tillägg (vanförhet)	213	198	186
äktenskapstillägg	375	321	270
barntillägg	444	398	358
hjälploshetstillägg	606	570	528
blindtillägg	408	378	354

De stora siffrorna, överst, utgöra grundbeloppen, de andra olika slag av tillägg enligt följande principer. Är invalidpensionstagare gift och samlever med maken — utan att denna har rätt till pension — skall till pensionen läggas äktenskapstillägget. Har man försörjningsplikt för barn (under 15 år) blir det ett barntillägg för varje barn. Barntillägg kan även erhållas för barn mellan 15—17 år för avgifter till skolgång, under förutsättning givetvis att barnet åtnjuter skolundervisning. Vidare erhålles vart år i december en beklädnadshjälp av 8 % av pensionens grundbelopp. hjälp till bränsle erhålles 15 hl. koks till gifta och 12 hl. till ogifta pensionstagare, denna hjälp utannonseras efter kommunernas godtycke kontant eller in natura. Överstiger den egna arbetsinkomsten 75 % av pensionens grundbelopp, bortfaller bränslehjälpen.

— ★ —

PAS,

läkemedlet som det talats och skrivits så mycket om, behandlas i en läkarartikel i september-numret! Utrymmet omöjliggjorde införandet i detta nummer.

Ett och ANNAT

Vi presentera

här en bild av vår nyaste medarbetare, Erik Nilsson, vilken redan givit läsarna en trevlig glimt av livet och förhållandena på det sanatorium, där han f. n. vistas — Sanatorio Dr. João De Almada i staden Funchal på Madeira. Den första av hans artiklar var införd i julinumret och i detta nummer kommer den andra.

Erik Nilsson är ännu en mycket ung man — hans bild vandrade för några år sedan runt hela den svenska pressen i samband med att han avlade studentexamen som sanatoriepatient på Garp-hyttan — man har likväl fått känna på vad det vill säga att vara sjuk i långa tider. Han har nu lyckats komma iväg till solparadiset Madeira, som har stadgat rykte som välgörande för sjuka lungor. Måtte det lyckas honom att återvinna hälsan och måtte Status' läsare under tiden få glädjen av flera artiklar från honom om de för oss okända förhållandena på den portugisiska ön.

*

Apropå rökförbud

En huvudredaktör för en i Göteborg utkommande tidning beslöt införa rökförbud för redaktionspersonalen. Samma dag rökförbudet trädde i kraft träffade huvudredaktören en annan huvudredaktör i staden och berättade om rökförbudet. Varpå den andre huvudredaktören frågade:

— Kommer tidningen ut ?

Systemhistorier

På den tiden transportkortet ännu inte var uppfunna, sköttes inköpen för främmande kunder genom telefonsamtal med resp. hemorter, skriver Systemtjänstemannen. Vid ett tillfälle ringde ett norrlandsföretag i detta ärende till ett annat bolag i Mellansverige. Genom felkoppling eller missuppfattning av telefonnumret kom samtalet till helt annat företag än avsett, varvid följande samtal utspann sig:

— Hallå! 778945.

— Ja, goddag. Det var från Systembolaget i X.

— Goddag.

— Vi är en av era kunder som vill handla här i dag.

— Jaha.

— Han vill köpa två liter.

— Ja, gärna för oss. Det här är vattenverket! —

— — —

Här är en annan historia av tidningen:

En rallare från Jokkmokk beslöt sig för att söka motbok. På de gamla ansökningshandlingarna fanns en passus: "Varför har ni först nu, efter relativt långt framskriden ålder sökt motbok?" Rallaren var några och femtio år. Efter mycket funderande fyllde han i följande: "Jag har tröttnat på det hembrända".

*

Utestängda från paradiset

känna sig säkerligen dessa unga flickor, där de längtansfullt blicka över den stängda grinden till friheten. Det är heller inte så underligt, ty det är midsommar och flickebarnen befinna sig på Centralsanatoriets i Uppsala område och

Nu börjar grovskogen...

En handelsresande körde en dag i sin bil förbi en by i Jämtland. — Han var stolt över sin nya, vackra bil, som väckte uppmärksamhet i byn, där det bara fanns gamla bilåk med hel- och halvfart. Resanden mötte en bonde, som han bjöd åka med, och han beskrev för denne bilens alla fördelar, främst växelspakens egenskaper. Farten blev hög, och i en kurva kunde inte resanden klara fordonet, utan det bar i väg rätt ut i geografin över en hel del små buskar. Till sist stannade bilen mot en grov fura. Boden tittade ett tag dödsförkräckt och överksam, och till sist utbrast han:

— Då ä kanske bäst att han lägger in en lägre växel, för nu börjar grovskogen.

*

Följande sannhistoria berättas om den bekante engelske regissören Asquith, som har mycket svårt för att komma ihåg namn:

En kväll, då han satt och åt middag på Savoy, tittade han upp från sin tidning och fick syn på ett bekant ansikte. Men han kunde inte komma på namnet.

Asquith reste sig, gick fram till mannen, dunkade honom i ryggen och sade:

— Hur står det till med dej? Vad har du gjort sedan vi sågs sist? Vill du inte slå dig ner? — och en massa andra artighetsfraser, medan han ansträngde sig att komma på vad karlen hette.

Då sade mannen så behärskat som möjligt:

— Det är jag som serverar vid ert bord!

*

någon permission är icke att tänka på, så har överläkaren bestämt. Och utanför grinden går vägen till Stockholm... Det är hårt att vara ung och sjuk, men det gäller att icke tappa modet. Och det kommer flera midsomrar...

Schackspalten

Red av E. Lundin

Schackkongressen.

Motala var denna gång skådeplatsen för det svenska schackets årliga generalmönstring med kongress och mästerskapstävlingar. Tillströmningen till dessa sommarsammanskomster ökar år från år; deltagareantalet denna gång — 270 spelare — är 100 mer än förra året! Segern i landslagsklassen hemfördes åter av Erik Lundin, som därmed tog sitt fjärde Sverigemästerskap. I mästar-klassen vann malmöbon Inge Johansson och blir därigenom uppflyttad till landslagsklassen. Segerherrar i de fem förstaklassgrupperna blevo: G. Granlund, Långshyttan, S. Cederlind, Karlskoga, E. Larsson, Tranås, O. Nilsson, Eskilstuna, H. Weimo, Borås. Samtliga erhålla mästar-titlar.

Ur det rikhaltiga partimaterialet återge vi här en livlig kamp mellan landslagsklassens segrare och årets Göteborgsmästare.

Damgambit.

E. Lundin, Sthlm.	G. Skarp, Göteborg.
1. d2—d4	Sg8—f6
2. c2—c4	e7—e6
3. Sb1—c3	d7—d5
4. Lc1—g5	Sb8—d7
5. e2—e3	Lf8—e7
6. Dd1—c2	c7—c5
7. c4×d5	e6×d5
8. Sg1—f3	0—0
9. Lf1—d3	a7—a6
10. 0—0	h7—h6
11. Lg5—h4	c5—c4
12. Ld3—f5	b7—b5

Framryckning med bönderna på dam-flygeln ligger visserligen i ställningens natur, men vits kungsangrepp får inte ett ögonblick underskattas. Svart ägnar här inte nog omsorg åt försvaret, vilket får svåra följder.

13. Sf3—e5	Lc8—b7
14. f2—f4	b5—b4
15. Sc3—e2	Sd7×e5
16. f4×e5	Sf6—e8
17. Dh4×e7	Dd8×e7
18. Tf1—f3	g7—g6

Härpå är det följande offret ganska närliggande. Svart räknade med att kunna rida ut stormen. Bäst hade dock varit att 18.—,Sc7.

19. Lf5×g6!	f7×g6
20. Dc2×g6†	Se8—g7
21. Se2—f4!	De7—g5
22. Dg6—b6	

Nu hotar såväl Tg3 som D×b7. Någon tillfredsställande parad finnes ej.

22. —	Lb7—c8
23. Tf3—g3	Lc8—g4
24. h2—h3	Ta8—b8
25. Db6—c6	Lg4—d7
Svart försöker en taktisk möjlighet.	
26. Dc6×d5	Ld7—e6
27. Sf4×e6!	Dg5×g3
28. Se6×f8†	Kg8—h8

På 28.—, K×f8 avgör 29. Tf1†

29. Ta1—f1	Dg3×e3†
30. Kg1—h2	c4—c3
31. b2×c3	b4×c3
32. Tf1—f3	c3—c2

Det fanns inget annat, svart måste förhindra hotet De4.

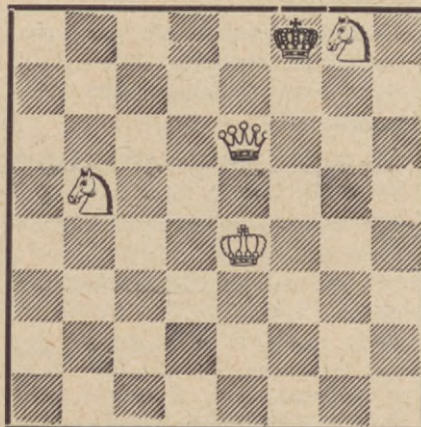
33. Tf3×e3	c2—c1D
34. Sf8—g6†	Kh8—h7
35. Te3—g3	Tb8—b1(1)
36. Sg6—f8†	Kh7—h8
37. Tg3×g7!	Dc1—g1†

Även om svart undviker dessa schackar och genast spelar K×g7 förlorar han efter 38. Se6†, Kg6. 39. De4†, Kf7.40.d5.

38. Kh2—g3	Dg1—e1†
39. Kg3—g4	De1—e2†
40. Kg4—h4	Kh8×g7
41. Sl8—e6†	Uppgivet.

PROBLEM NR 129.

Av A. Olofsson.
Original för Status.

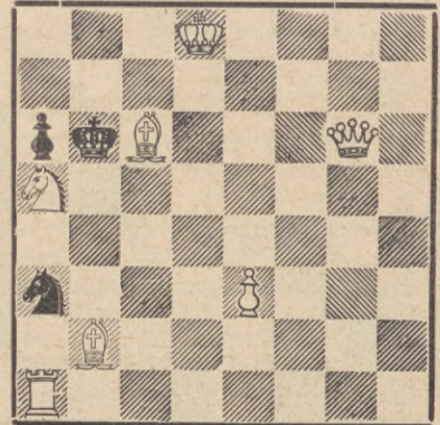

Matt i tre drag.

Lösningar till de "sommarlätta" uppgifterna: Nr 1: Det följde: 1. Lg6!, Tf8. 2. L×f7! Nr 2: Vit spelade: 1. Tg6 (även Lc2 vore mycket starkt), De5. 2. Te6! Df4. 3. Dg6†! Nr 3: Fortsättningen blev: 1. De4, c6. 2. Sd5!, c×d5. 3. De7†, Kc7. 4. Dc5†, Kb8. 5. Te8. Problem nr 128: 1. Th4 f4!

PROBLEM NR 130.

Av Edv. af Hällström.

Matt i två drag.

Totte 8 år, har just lärt sig läsa och stavar varje dag igenom rubrikerna på tidningens första sida.

En dag läser han att en fru blivit skjuten, och när han någon dag senare med sin fader går förbi huset där dramat utspelats, utspinner sig följande samtal:

Tottie: — Var dom gifta?

Fadern: — Nää.

Totte: — Varför sköt han henne då?

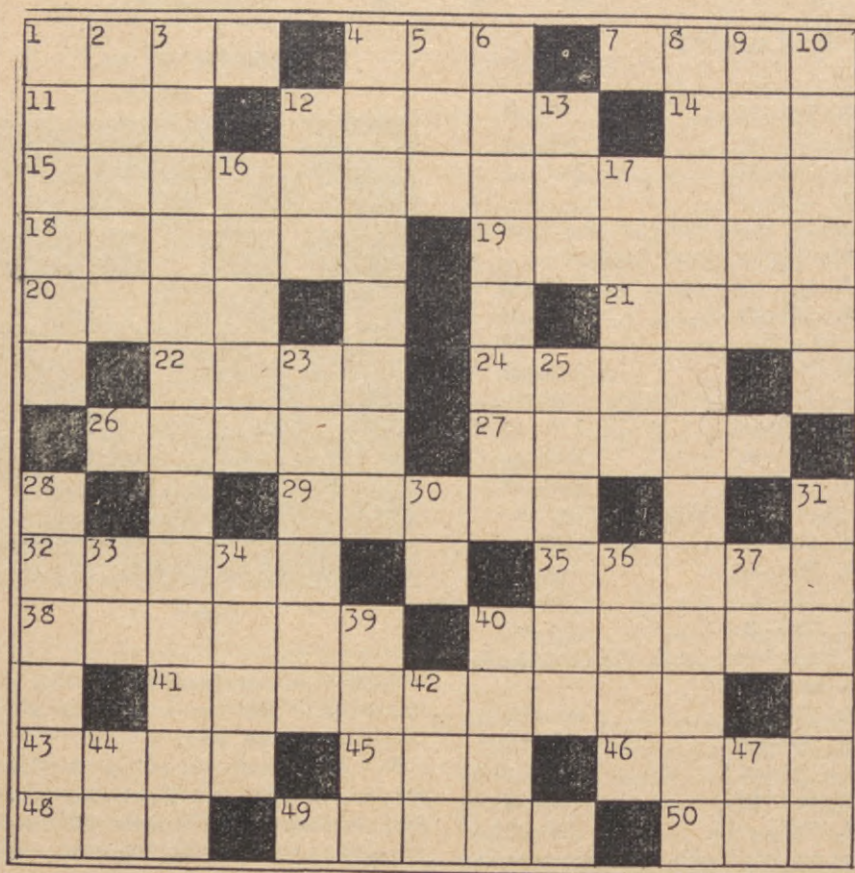
*

Hon: — Du skall väl alltid tänka på mig medan jag är borta?

Han: — Alltid är kanske för mycket sagt, men när jag tänker ska jag tänka på dig.

KORSORD Nr 8

VÄGRÄTA ORD.

1. På benen. (4)
4. Gör man ibland inte. (3)
7. Kommer man kanske inte till, innan man dör. (4)
11. Ingen enstaka företeelse i världsrymden. (3)
12. Är det ofta på en uniformerad bakfram. (5)
14. Har sin särskilda bössa. (3)
15. "Klä'vitt, klä'vitt är yrket mitt, jag springer med stegar, penslar och kitt och väldiga påsar med krita." (13)
(Nils Ferlin.)
18. Gårman till, när man ska handla. (6)
19. Ett ortnamn, högaktat av mången svensk. (6)
20. En kortare tids arbetslöshet. (4)
21. Litterärt verk och magborstare. (4)
22. Detta är furiers sed. (4)
24. En stjärna i USA:s baner. (4)
26. Hör till huset och kan den som klok är. (5)
27. Ny Dag's-flicka. (5)
29. Att kapplöpa med ryssarna lönar sig inte, de springer ju —. (5)
32. Vi tittade in till vår vän bokrecensenten häromdagen. Han hade en — på bordet. (5)
35. Man merkt die Absicht... (5)
38. Blir man oftast genom det första blösset. (6)
40. De bli inte bara piskade utan i anagram även klösta. (6)
41. Sacré-Coeur i Paris har ett monumentalt. (9)
43. Var väl han som gick två år i varje klass. (4)
45. Ofta ligger — under rosenbuske, säger ordspråket. (3)
46. Ofta det enda som finns kvar. (4)
48. Det kan vara. (3)
49. På våren och i detektivromanerna. (5)
50. Behöver man nyckel till. (3)

LODRÄTA ORD.

1. Var den möda som makarna Curie ägnade vetenskapen. (6)
2. En lustiger dans. (5)
3. Lokaliserad tidningsman. (13)
4. Kan General Vinter ordna om att trupperna bli. (8)
5. Utpekad ställe. (3)
6. Den del av en författares samlade skrifter, som brukar benämnas Varia. (8)
8. En sådan idé är exempelvis att låta Gustav Vasa tala i telefon. (13)
9. Att stämma möte och inte komma. (5)
10. Poetiskt ord för svensk flicka. (6)
12. Har en styv kappa. (3)
13. Ger vår fjärde gång. (3)
16. Är lotteri baserat på. (5)
17. Blir man på sin fingertopp om i gran man klättrar opp. (5)
23. Ett ord för rädda. (6)
25. Det första ordentliga parlamentariska partiet i Sverige. (6)
28. Världens snabbaste löpare. (6)
30. Önskvärd vid matbordet. (2)
31. "Det är ett stort tomrum efter Stina..." (6)
33. Lätt bräckt. (2)
34. Kunde man i den gamla "goda" tiden råka ut för i Värmland. (4)
36. Ett bestyr för bondmoror. (4)
37. Anledning att stänga av telefon. (2)
39. Också en tidsavgränsad sak. (4)
40. Är det svalnade intresset. (4)
42. Förord. (3)
44. Sådan kost är kanske nyttigt ibland. (2)
47. Skulle bonden stå sig slätt utan. (2)

LÖSNINGAR

till korsord nr 8 skall vara redaktionen, Kocksgatan 15, Stockholm, tillhanda före den 15 september. Två pris om resp. 10:— och 5:— kr. utdelas.

På förekommen anledning påpekas att varje tävlingskuvert får innehålla endast en lösning liksom att varje tävlande givetvis icke får insända mer än en lösning. För portoinbesparing kunna dock exempelvis flera tävlande från ett sanatorium samlas sina lösningskuvert och insända dem i ett gemensamt konvolut, som då märkes "Tävlingsbrev".

OBS! Annars måste tävlingskuvert ovillkorligen vara märkt "Korsord nr 8". Lösningar som insänts utan att detta villkor uppfyllts riskera att ej få vara med i tävlingen.

Lösning till korsordet i nr 6.

Korsordet i nr 6 synes icke ha berett majoriteten av våra skickliga lösare några större bekymmer. Antalet lösningar steg i kapp med sommarterperaturen och detta till trots var felprocenten mycket låg — 7,5 allt som allt. Jämnt hälften av alla fellösarna hade stakat sig på samma sak, nämligen kombinationen "3 lodrätt" och "10 vågrätt" där man i korsningsrutan satt in ett "D" i stället för ett "L". Nyckelordet för 10 vågrätt lydde: "Har ett visst samband med utseendet" och det gå vi mer än gärna med på att en vacker vad kan ha — om man tar det på det viset, men följderna av denna tankegång blir att man får "nåd" som något i brev förekommade, vilket för all del kan tänkas — åtminstone i samband med gamla tiders dyrbara syndaförlåtelse, garanterad i avlatsbrev — men nog verkar betydligt mer långsökt än det avsedda "nålbrevet". Övriga fellösningar få väl skyllas på värmens eller tankspriddhetens konto eller bristande rutin. Relativt lätt avhjälpta orsaker alltså.

Ganska dråpligt var det f. ö. att konstatera att två av fellösningarna kommo från ett par förtjusande läsarinna, vilka på den samtidigt medsända omröstningskupongen betecknade Status' korsord såsom lätta! Vad kan inte sommarhettan ställa till?

Denna gång gynnades fru Thyra Linder, Nya Tanneforsvägen 62, Tannefors, och hr Allan Edner, Lundagatan 2, Stockholm, av fru Fortuna och ha att emotse resp. 10:— och 5:— kr. i belöning per post.

Väl mött igen.

Tävlingsred.

Över hälften korsordslösare anse ett räcker

Icke lätta, och ej för svåra, i majoritet bland svaren

Den lilla högst privata "Gallup-undersökning", som vi satte i gång i juninumret för att utröna våra korsordsentusiasternas inställning till våra månatliga tävlingar, fick en anslående tillslutning. Det största flertalet korsordslösare hade även passat på att bifoga svars kupongen och då det dessutom kom en massa kuponger utan korsordslösning var det ju bara i sin ordning att alla dessa röstade för att våra korsord voro för svåra. Annars hade naturligtvis dessa kuponger haft lösningen bifogad.

Granskningen av svaren var mycket intressant. Den gav oss en ganska klar bild av hur läsekretsen vill ha det med korsorden. En av frågorna gällde ju huruvida man önskade tvenne korsord per nummer, ett lättare och ett svårare. Här segrade åsikten att det räcker med ett korsord, 56,63 % av de insända kupongerna upptog detta svar och det blev alltså 43,37 % som röstade för två korsord. Och av dessa ville 19,66 % att det andra skulle vara svårare än det nuvarande!

Då det visade sig så pass jämnt mellan dessa två huvudgrupper skola vi försöka att då och då åstadkomma två korsord av väsentligt olika svårighetsgrad. Då kanske bägge ytterlighetspartierna får sitt lystmäte.

I övrigt fördelade sig svarsprocenten på följande sätt:

Korsorden lagom	15,66 %
„ lätta	15,66 „
„ ej lätta	27,71 „
„ för svåra	12,05 „
„ ej för svåra	24,10 „
„ täml. svåra	3,62 „
„ ojämna	1,20 „
	100,00 %

Tabellen visar alltså en ganska klar majoritet för att det är tämligen väl beställt som det är, vilket f. ö. även tidigare skyttat fram i en del brev till redaktionen. Man måste väl anse att de grupper som röstat för "lagom", "ej lätta" och "ej för svåra" äro något så när nöjda och det blir då sammanlagt 67,47 %, under det att de som noterat sig för "lätta", "för svåra", "tämligen svåra" och "ojämna" få utgöra den hälsosamma

motvikten av 32,53 %, hos vilka större eller mindre missnöje spirar.

Men då de lösare, som anse korsorden "för svåra" endast utgöra 12,05 % av alla dem som avgivit sin röst kunna vi icke gärna komma med en direkt ändring till förmån för denna minoritet, utan skola som sagt försöka tillfredsställa denna grupp med ett extra lätt korsord då och då.

Må det till sist tillåtas oss att citera ett par uttalanden från nöjda lösare. Som exempelvis: "Status korsord tillfredsställer varje intelligensgrad, de äro trevliga, logiska och sällan "skruvade" med felstavade nyckelord. Tack." Och vidare: "Bra som de äro, fast jag ej alltid får alla rutor ifyllda." Så ha vi en motvikt: "Eftersom ni så ofta skryter med hur många felaktiga lösningar ni får in, så gör korsorden lättare. De är svåra så det är alldeles förtvivlat." Till denna vänliga röst vilja vi bara påpeka att vi ingalunda avse att skryta med de felaktiga lösningarnas antal. Skulle detta vara vår avsikt vore det säkert tämligen lätt att göra korsorden så knepiga, att de rätta lösningarna skulle stanna vid ett mycket ringa fåtal. F. ö. är det en mycket vanlig sak för "fabrikören" att bedöma svårighetsgraden själv och därför brukar också red. först lösa uppgiften och ev. ändra ett eller annat nyckelord, som kan tänkas ge anledning till missnöje, innan den publiceras.

Slutligen vilja vi citera ett par ord från "omröstare" som enligt vårt förmenande träffat huvudet på spiken: "Av betydelse är att korsordet kräver vissa förutsättningar hos lösaren och ej enbart anknyter till uppslagsböcker." Samt: "Ett korsord är bra, när det är så konstruerat att det kan lösas av en människa med "normal intelligens och allmänbildning" efter en gärna kraftigt tilltagen tankemöda, men utan anlitande av uppslagsböcker eller forskningar i diverse litteratur."

Till alla deltagare i omröstningen vilja vi rikta ett varmt tack för hjälpen och för alla vänliga ord samt hälsa samtliga välkomna till nya nappatag på det rutade fältet.

Tävlingsred.

Delsbofotboll.

I en mellanskola i Delsbo hade en av eleverna åstadkommit följande uppsats om "En fotbollsmatch":

I söndags var det fotboll här varvid Anders-Jonas blev knivskören från halssens till en halv meter neråt ryggen. Svantes Erik och Jonas fick var sina literbuteljer i huvudet och Delsbo vann med 3—2.

De Lungsjukas Riksförbund

Kocksgatan 15, Stockholm.

Tel. växel: 41 39 99 och 44 40 40.

Ombudsman Frithiofs bost. tel. 51 26 95.

Red. Gillbergs bost. tel. 27 05 94.

Kassör Hillers bost. tel. 49 60 96.

Konvalescentföreningar

Anslutna till De Lungsjukas Riksförbund.

BLEKINGE LÄN: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Blekinge Län, Box 95, Kralskrona. Ordf. Helge Svensson, Jämjöslätt. Korresp. Gösta Hansson, Ingeniörsgatan 17, Karlskrona.

BOLLNÄS: Västra Hälsinglands Konvalescentförening. Ordf. V. Brolin, sekr. Birg. Andersson, Fack 34 (för bägge) Bollnäs.

BORAS: SÄLKO Södra Älvsborgs läns konvalescentförening, Postfack 216, Borås.

ESKILSTUNA: ELKÅ (Eskilstuna Lungkonvalescenter). Ordf. J. A. Åkerlund, Karlavägen 44, Eskilstuna. Tel. 348 36. Föreningens postgiro 28 49 47.

ESLÖV: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Eslöv med omnejd, Box 107, Eslöv. Ordf. Thure Olsson, Eslöv.

FALUN: De Lungsjukas Konvalescentförening i Kopparbergs län, Box 21, Falun. Ordf. Karl Pettersson, Borlänge, sekr. Gunnar Isaksson, Falun.

GÄVLE: Gävle Konvalescentförening. Sekr. Alf Arusell, Brynäsgr. 35, Gävle. **GÄVLEBORGS** Centralorganisation för Lungtuberkulösa. Ordf. Knut Elfström, Box 8121, Sandviken 3.

GÖTEBORG: Göteborgs Lungsjukas Centralförening, adr. Hertzia (tel. 11 96 02). Exp.-tid: 10—13 och 15—17, lörd. 10—14.

HALLANDS LÄN: Hallands Lungsjukas Centralförening, ordf. och korresp. Åke Andersson, Postfack 12, Varberg. Tel. 1844. Kassör: Per Carlsson, Hemgårdsvägen 3, Halmstad. Postgiro 27 34 44. **Sektioner:** Södra Hallands sektion: Ordf. Per Carlsson, Hemgårdsvägen 3, Halmstad.

Mellersta Hallands Konvalescentförening. Ordf. Sune Nilsson, Askhult, Morup, tel. Morup 74. Varberg m. omnejd: Ordf. John Höög, Fack 12, Varberg, postgiro 27 69 62. Norra Hallands Sektion: Ordf. Nils Kristensson, Kullavik.

HOFORS: Hofors Konvalescentförening. Ordf. Eric Berglöf, Box 800, Hofors I, sekr. Helge Sundström, Box 471, Hofors I.

HÄLSINGBORG: De Lungsjukas Konvalescentförening, Kungsgat. 6, Hälsingborg.

HÄRNÖSAND: Ängermanlands Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, tel. 23 37, sekr. Carl Carlbon, Strömsborgsgat. 46, tel. 38 90.

HÖGANÄS: De Lungsjukas Konvalescentförening, Höganäs. Ordf. Nils Axén, Kullagatan 20, sekr. Robert Dahlström, Strandgatan 31 B, Höganäs.

JÖNKÖPINGS LÄN: Jönköpings läns lungsjukas Centralorganisation. Ordf. Gustav Larsson. Sekr. Hugo Staaf.

Sektioner: Jönköping: Jönköpingsortens Konvalescentfören. för TBC-sjuka. Ordf. Hugo Staaf, Stadsgården 3. Kassör: Josef Svensson, Gröna gatan 22 B. Tel. 3766. Postgiro 27 78 70.

Värnamo: Värnamoortens Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf.: Erik Carlsson, Box 58, Bor.

KALIX: Kalixbygdens Konvalescentfören. Ordf. Karl Jönsson, Box 289, Kalix.

KALMAR LÄN: Kalmar läns Centralorganisation. Ordf. och korresp.: Carl Hellström, Ståthållaregat. 13, Kalmar. Kassör: Ivar Axelsson, Sanatoriet, Målilla Kyrkby.

Sektioner: Kalmar Konvalescentförening. Ordf. o. korresp. Sigfrid Celander, Bondegat. 3, Kalmar. Tel. 2641.

Nybro: Nybro Konvalescentförening för lungsjuka. Ordf. och korresp. Arne Williamsson, Långgatan 13. Tel. 616, Nybro.

Västervik: Västerviks Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf. och korresp. K. E. Palmgren, Hallströmogat. 70, Västervik. Tel. 15 51.

KARLSKOGA: Konvalescentföreningen för lungsjuka inom Karlskoga med omnejd. Ordf. Bertil Krona, Riksbyggen nr 2, Aggerud, Karlskoga.

KIRUNA: Kiruna Konvalescentförening. Ordf.: Slöjdlärare Alfred Lundström, Matojärvigat. 18, Kiruna.

KRAMFORS: Kramfors Konvalescentförening (förening för lungsjuka i Kramfors med omnejd). Ordf. Olle Lindström, FRÄNÖ. Sekr. Gerhard Olsson, Box 40, ÖSTBYDAL.

KRISTIANSTADS LÄN: De Lungsjukas Förening i Kristianstads Län. Korresp. Sigv. Thomasson, Åby 10, Klippan.

KRONOBERGS LÄN: Kronobergs läns Konvalescentförening. Ordf. Gustav Björkander, Sanatoriet, Lugnet, tel. Växjö 2188, sekr. Stig Karlsson, Möcklehult, Lenhovda. Postgiro 28 57 82.

LANDSKRONA: Understödsföreningen för lung-tbc-sjuka i Landskrona stad. Expedition Fiskaregränden 31. Postfack 113. Exp.-tid. månd. och torsd. 19—20.

LULEÅ: Luleå Konvalescentförening ("Konscento"). Ordf. Bertil Backman, Bergnäset, tel. 35 19. Korresp. Alvar Thurffjell, Tullgat. 27, Luleå.

LUND: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Lunds stad. Ordf. Folke Thörnberg. Exp. L:a Fiskaregat. 4 (tel. 4990). Expeditionstid: 12—14.

LYCKSELE: Konvalescentföreningen Bången. Ordf. Arne Johansson, Vägele.

MALMBERGET: Malmbergets Konvalescentförening (Malkova). Ordf. Sixten Andersson, Österlånggatan 50.

MALMÖ: Understödsförening för Lung-tbc-sjuka i Malmö stad. Almbacksgatan 2 B, Malmö.

MALMÖHUS LÄN: Malmöhus Läns Lungsjukas Centralorganisation, Kamreratgat. 3, Malmö.

MEDELPAD: Medelpads Lungsjukas Konvalescentförening. Skolhusallén 23, Sundsvall. Ordf. Fredr. Ångman, sekr. Sixten Lindeskär. Exp. hålles öppen onsd. och lörd. 12—14. Tel. 569 15.

NORRBOTTENS LÄN: Norrbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Widar Östling, Bergnäset, Luleå. Tel. 14 24.

NORRFJÄRDEN: Norrfjärdens Lungsjukas Förening. Ordf. Rudolf Persson, Sjulsmark, kassör Gustaf Öhman, Norrfjärden.

NORRKÖPING: De Lungsjukas Förening och Understödsfond u. p. a. i Norrköping. Skolgatan 3. Tel. 230 19. Ordf. Harald Roos, sekr. Gunnar Malmqvist.

PITEÅ: De Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Gerhard Karlsson, Box 723, Piteå. Tel. 1730.

RÅNEÅ: Råneåbygdens Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Josef Sjöberg, S:a Orrbyn, Niemisel. Tel. 13.

SANDVIKEN: Sandvikens Konvalescentfören. Ordf. Ivar Persson, Västabyg. 10, Sandviken.

SKARABORGS LÄN: Skaraborgs läns Konvalescentförening. Ordf. Bertil Nordh, Postfack 16, Skövde.

SKELLEFTEÅ: Norra Västerbottens Konvalescentförening. Ordf. Bertil Eriksson, Varvsgat. 5, Skellefteå.

STOCKHOLM: Föreningen för lungsjuka i Stockholm (FLIS). Bondegatan 58, Stockholm. Ordf. Hugo Karlquist, kassör Per Johansson. Expedition Bondegatan 58 hålles öppen vardagar 9—16, lördagar 9—13, torsdagar även 19—21. Tel. 40 65 71. Postgiro 15 99 30.

STOCKHOLMS LÄN: Stockholms Läns Lungsjukas Konvalescentförening. Postbox 42, Sundbyberg. Postgiro 28 89 42. Ordf. Adr. Carlsson, Barkarby.

Sektioner: Sundbyberg, Solna o. Spånga: Sven Tjäderqlou, Rudsjöгатan 1, Haga-lund.

Sigtunaorten o. Knivsta: Rickard Petersson, Löfstaholm, Knivsta. Huddinge: Hedley Norell, Snäckväg. 8, Stuvsta. Tel. 57 18 59.

Södertälje: Hilbert Svensson, Dalgatan 21 A.

SÖDERHAMN: Söderhamns Konvalescentförening. Ordf. Karl Berglund, Åsbäcksgatan 12, Söderhamn.

UMEÅ: Konvalescentföreningen Lövsta Umeå. Ordf. Harald Holm, Box 1836, Holmsund.

UPSALA LÄN: Upsala läns konvalescentförening. Ordf. Sven Lindberg, Svart-hamn 27, Skutskär. Tel. Harnäs 165. Kassör Frkn Ulla Karlsson, Skolgatan 63 B, Upsala. Tel. 341 07.

Sektioner: Skutskär m. o.: Ordf. Svea Lindberg, Skutskär; Tierp m. o.: Ordf. Petrus Eriksson, Box 201, Tierp, tel. 137;

Söderfors m. o.: Ordf. Folke Axelsson Östermalm, Söderfors; Enköping m. o.: Ordf. frkn Märta Eriksson, Enköpingsnäs, Enköping.

Örbyhus m. o.: Ordf. Arne Karlsson. Box 2137, Tierp; Uppsala m. o.: Ordf. Gunnar Andersson. Skolgat. 8, Uppsala, tel. 355 07.

VÄNERSBORG: Norra Älvsborgs Konvalescentförening. Ordf. Thor Tibblin. Nygat. 13, Vänersborg.

VÄSTERBOTTENS LÄN: Västerbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Harald Holm, Box 1836, Holmsund.

VÄSTERNORRLANDS LÄN: Västernorrlands Lungsjukas Centralförening. T. 1 ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, Härnösand, t. f. sekr. Nils Thelin, Fagerdalsgatan 3, Sundsvall.

VÄSTMANLANDS LÄN: Föreningen för lungsjuka i Västmanland (F. L. I. V.) Ordf. Gunnar Pettersson, Vasagatan 41 A, Västerås, tel. 332 41.

Sektionen i Köping: Ordf. Alvar Rosen, Viktoriatgat. 6 B, tel. 891. Postgiro 28 14 60.

ÖREBRO LÄN: Örebro Läns Patientförening. Postfack 9229, Örebro. Ordf. Alfred Lindahl.

ÖRNSKÖLDSVIK: Norra Ängermanlands Konvalescentförening (förening för lungsjuka i Örnköldsvik med omnejd). Ordf. Knut Forsberg, 588 Domsjöverken, kassör Lars Östman, Box 635, Örnköldsvik.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN: De Lungsjukas Förening i Östergötland, Box 101, Linköping, tel. 4440. Ordf. Thure Nilsson, kassör Fritz Emelson.

ÖSTERSUND: Jämtlands Läns Konvalescentförening. Ordf. Bror-Evert Norman, Regementsgatan 61, Östersund; kassör Gunnar Lögdberg, Gröngatan 38, Östersund.

**BORAS OCH SÖDRA
ÄLVSBOGSLÄN**

**ELEKTRISKA INSTALLATIONS-
AFFÄREN I BORÄS AB**

Stora Brogat. 4 - Tel.: 100 58, 200 58.

Utför allt, säljer allt elektriskt! Special-
affär i armatur. Starkströms- och svag-
strömsinstallationer. Kostnadsberäkningar.
Reparationer. Motorlindningar.

**A.-B. Alf Stigens
FÄRGERI**

SANDARED

Färgning, Appreterfng

Konstlädertillverkning

Bensin & Oljor

Bror Ohlsson

B P:s Bensinstationer &
Eldningsolja

REKOMMENDERAS

GÄLLIVARE

Omnibuslinjen

GÄLLIVARE—JUNOSUANDO

Bekväma bussar - Hållplats vid
Handl. Moosberg. Inlämning av gods
in på gården kl. 2—3 e. m.

— Tel. 420 —

GÄLLIVARE BUSSAKTIEBOLAG.

GÄVLE

GEFLE METALLGJUTERI

Sven G. Dahlqvist

Femte Tvärgat. 1 — Gävle — Tel. 4499

Utför metallgjutgods i alla rödgodsle-
geringar i styckevikter upp till 600 kg.

Lagerbussningar alltid i lager.

BEGÄR OFFERT.

GÖTEBORG

**Köp Eder elektriska armatur
hos**

Elektricitet

Rosenlundsplatsen 4 - Tel. 11 37 74

Filial: Redbergsplatsen 6 - Tel. 11 37 75

GYNNA ANNONSÖRERNA!

Intervjuaren: — Och vad är ert allra
första barndomsminne?

— Tja — låt mig se. Det är då jag
första gången åkte i barnvagn och det
snöade i ansiktet på mig. Jag skulle just
fråga vad det var, när jag erinrade mig,
att jag inte kunde tala.

*

Barn.

Lilla Anita, sex år gammal, säger en
dag till sin mamma:

— Mamma, säj mej, var ä' mamma
född?

— I Göteborg, min älskling.

— Men jag är ju född i Stockholm.

— Ja, det är du.

— Och pappa, var ä' han född.

— Pappa är född i Karlstad. Men var-
för frågar du så?

Lilla Anita efter en stunds funderande:

— Så lustigt att vi tre skulle träffa
ihop så här!

*

Försiktighet är en dygd.

— Men näj du nu äj så föjalskad i Kaj-
sa, vajföj följ du då inte med henne?

— Jag väntaj baja tills hon hunnit
föjbi kondis.

HALMSTAD

Målarmästare och Fastighetsägare
när det gäller TAPETER i parti, begär
pris och prover från

Byggnadsfirma E. ANDERSSON
Tel. 3193 H a l m s t a d Tel. 3193

**MASKINER och VERKTYG
för TRÄINDUSTRIN**

levereras av

ING.-F:A ALB. J. WAHLBECK
H A L M S T A D
Tel. 952

Undvik onödiga obehag vid camping-
utflykter genom att använda
ORIGO CAMPINGSÄNGAR

Vikt endast 3,5 kg.

Försäljas av alla välsorterade sport- och
järnaffärer. — Tillverkas av

ORIGOVERKEN, Halmstad
Telefoner: Halmstad 235 och 4235.

Ur Söndagsnisse-Strix

Gästen: — En fransk vermouthe.

Kyparen: — Tyvärr slut för tillfället.

G.: — Kan jag få en Dubonnet, då?

K.: — Joho, men med extra tillägg för
kakor.

G.: — Kakor?!?! Dubonnet är en ape-
ritif.

K.: — Räknas som starkvin, serveras
inte utan.

G.: — Kan ni skaffa mig en aftontid-
ning och en hygglig cigarr?

K.: — Ja, se vi håller inga tidningar
och springpojken är ute på stan, och nå-
gon cigarr är stört omöjligt att få före
sex, för nu är det stängt i tobakskassan.

G.: — Nå, men ett glas sherry skall väl
alltid finnas.

K.: — Jorå, vill säja glasvis går nog
inte, för dom sorterna är utgångna. Men
vi har en halvtorr på halvbuteljer som
kostar 18:50. Som är mycket omtyckt.
Men det fordras mat.

G.: — Mat finns i alla fall, får jag se
på en matsedel.

K.: — Ja, middagsmatsedeln tar slut om
en kvart och sedan börjar supén.

G.: — Då tar vi den då.

K.: — Ja se, vid supén börjar dansen,
och då är det 50 procent förhöjning på
allting.

G.: — Finns det då ingenting kvar för
en arm resenär?

K.: — Jorå, vi har kommit överens om
att behålla drickspenningsystemet.

JÖNKÖPING

Efterfråga varumärket

D J E D D I

vid köp av korsetter

och underkläder

AB DJEDDI - Jönköping**June-Munktell
Marinmotor**

för fiske-, frakt- o. passagerarefartyg

AKTIEBOLAGET**JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK**

Jönköping. Telegr.-adr.: Motor

Telefoner: 197, 897.

BETALD ANNONSPLATS

KIRUNAAlltid färska **BAKVERK****CONDITORI BRÄNDA TOMTEN**

(PAUL LAVÉN)

— Tel. 109 —

TARTOR — EFTERRÄTTER**KRISTINEHAMN****SYSTRARNA HALLBERGS Efr.****FOTOGRAFIATELJÉ**

KUNGSGATAN 29

Tel. 104 46

LULEÅ**Gunnar Ericsons MASKINFIRMA**

AUTOMOBIL-, VERKSTADS-, BYGG-

NADS- o. INDUSTRIFÖRNÖDENHETER

— Begär prospekt. Infordra offert. —

Tel.: Kont. 3560, lagret ankn. chef. 3580.

GYNNA**ANNONSÖRERNA!****M A L M Ö****TEATERKAFÉET****PILDAMMARNAS****REKOMMENDERAS****OLGA HELLQVIST****NORRÖPPING****Doktor R. FRÖLINDER**

SKEPPARGATAN 56

Mottagning:

Månd. o. fred. 10—12 f. m., tisd. o.

torsd. 3—5 o. m., lördagar 1/2 e. m.

Övriga tider enligt överenskommelse

per telefon 285 00.

P I T E Å M E D**OMNEJD****Dr C. A. Brodd**

Norrfjärden

P I T E Å ————— Tel. 500 59

Gör Edra **BRÖDINKÖP**

h o s

HERBERT LIDSTRÖMS BAGERI

ROKNÄS — Tel. 400 30

Dr P. H. Söderbaum

Storgatan 50

Telefon 1520

P I T E Å

U M E Å**Västerbottens Läns
Hemslöjd**

MATTOR, GARDINER, MÖBELTYGER

HERMANSSONS MÖBELAFFÄR

MÖBLER, MATTOR, GARDINER

Telefon 183 ————— Storgatan 36

U M E Å**M. & L. Petterssons
Hembageri**

REKOMMENDERAS

Kungsg. 84

Tel. 1074

ÖRNSKÖLDSVIK

med omnejd

Dr. Gustaf Lindström

Lasarettet

Örnsköldsvik

ÖRNSKÖLDSVIKS**KEMISKA TVÄTT**

Lasarettsgatan 26

Tel. 1226

Rekommenderas vid all
slags tvätt.**J. OLSSONS SKOFABRIK**

J Ä R V E D ————— Telefon 400 28

Försäljer i parti: SKODON, HANDSKAR
och SOCKOR av egna tillverkningar.**ÖSTERSUND****På upptäcktsfärd**

efter goda varor till lämpliga priser i t. ex.

UNDERKLÄDER**STRUMPOR****SKJORTOR****SLIPSAR o. d.**

gå till

konsums manufakturaffär

Prästgatan 45, Östersund. Telefon 88.

Östersunds Konsumtionsförening

Byggmästare JOHAN ERIKSSON

ÖSTERSUND

Bergsgatan 45 ————— Telefon 2563

Utför nybyggnader och reparationer

INFORDRA OFFERT